

# ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ДОВЕРИЕ

Годишен доклад за Дейността  
Финансов Отчет  
за годината, приключваща на  
31 декември 2023 г.  
с доклад на независимите одитори

**СЪДЪРЖАНИЕ**

**СТРАНИЦА**

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА	1-8
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ:	
ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА НЕТНИТЕ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА	2
ОТЧЕТ ЗА НЕТНИТЕ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА	3
БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ	4- 52
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ	

## **ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА**

### **1. Организация, дейност и резултати на Доброволен пенсионен фонд Доверие**

#### **1.1. Организация**

Доброволен пенсионен фонд Доверие (Фонда, ДПФ „Доверие“, ДПФ) е регистриран на 3 ноември 2000 г. с решение No 12540 /2000 г. на Софийски градски съд. Регистрираното седалище и адрес на управление на Фонда е гр. София, Община Изгрев, ул. Тинтява 13Б, ПК 1113.

Фондът е отделно юридическо лице, което се управлява от „Пенсионно-осигурителна компания Доверие“ АД (ПОК Доверие, Дружеството) и се представлява заедно от двама изпълнителни директори, или заедно от един изпълнителен директор и Председателя на Управителния съвет на Дружеството.

Общото събрание на акционерите на ПОК Доверие от 24 юни 2002 г. взе решение за вливане на Българско пенсионноосигурително дружество и управляваните от него фондове в Пенсионно осигурителна-компания Доверие и съответните управлявани от нея пенсионни фондове. След осъществяване на необходимите процедури на 28 май 2003 г. Българско пенсионно осигурително дружество – Доброволен пенсионен фонд се вля в Доброволен пенсионен фонд Доверие.

#### **1.2. Доходност**

\*При изготвяне на таблицата са използвани данни за стойностите на един дял на Доброволен пенсионен фонд Доверие, публикувани от Комисията за финансов надзор.

<b>Показател</b>	<b>01.01.2019</b>	<b>01.01.2020</b>	<b>01.01.2021</b>	<b>01.01.2022</b>	<b>01.01.2023</b>	<b>Средногео- метрична номинална доходност 2019 – 2023 г.</b>
	<b>31.12.2019</b>	<b>31.12.2020</b>	<b>31.12.2021</b>	<b>31.12.2022</b>	<b>31.12.2023</b>	
Номинална доходност	4.99%	2.51%	5.49%	-12.31%	7.85%	1.43%
Стандартно отклонение	1.59%	4.94%	3.38%	7.85%	3.56%	-
Коефициент на Шарп	3.38	0.60	1.77	-	1.31	-

\*Стандартното отклонение е статистическа мярка за разсейването на една величина около нейната средна аритметична или очаквана стойност.

\*Коефициентът на Шарп е показател, който съпоставя постигнатата доходност от управлението на инвестиционен портфейл и поетия риск за постигане на тази доходност. Стойност за коефициента на Шарп се оповестява само в случай, че постигнатата номинална доходност за периода е по-висока от безрисковата доходност за съответната година.

\*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати. Постигането на положителна доходност, получаването на пълния размер на внесените средства и увеличаването на стойността на дяловете не е гарантирано.

## ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 1.3. Осигурени лица

Осигурени лица са всички лица, които са регистрирани участници във фонда и имат постъпила поне една вноска.

Към 31.12.2023 г. броят на осигурените лица в ДПФ Доверие е 141,174 лица, което представлява 21.97% (по предварителни данни) от пазара на осигурените в доброволните фондове.

Разпределението на осигурените лица, в зависимост от източника на средства е, както следва:

<i>Осигурени лица</i>	<i>2023 г.</i>	<i>2022 г.</i>	<i>Промяна</i>
с работодателски вноски	128,024	129,119	-0.85%
с лични вноски	56,382	58,537	-3.68%
с вноски от друг осигурител	117	117	0%

При осигуряване в ДПФ, едно лице може да се осигурява едновременно с лични вноски, с вноски на работодател и с вноски от друг осигурител. Към 31.12.2023 г. в ДПФ Доверие 30.45% от осигурените имат повече от един източник на осигуряване.

## 1.4. Новоосигурени лица

Новоосигурени лица са всички регистрирани участници на фонда, за които през съответната година постъпва първа вноска в ДПФ Доверие.

Към 31.12.2023 г. в ДПФ Доверие новоосигурените лица са 2,011, което е с 29.04% по-малко в сравнение с 2022 г. (2,834). От новоосигурените лица, 75.93% са осигурени само с вноски на работодател, 9.75% - само с лични вноски и 14.32% имат смесено осигуряване.

<i>Новоосигурени лица по договори</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>Промяна</i>
с работодателски вноски	1,815	2,397	-24.28%
с лични вноски	484	668	-27.54%
с вноски от друг осигурител	0	3	-100%
<b>Общо</b>	<b>2,299</b>	<b>3,068</b>	<b>-25.07%</b>

През отчетната година 501 лица прехвърлиха натрупаните си средства от други доброволни фондове в ДПФ Доверие. От тях 68.66% са прехвърлили средства, натрупани само от работодателски вноски, 15.77% - само от лични вноски, 15.57% са със смесено осигуряване. В сравнение с 2022 г. (1,511), броят на прехвърлените в ДПФ Доверие лица е намалял със 66.84%.

## ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 1.5. Лица, напуснали фонда

Общият брой на напусналите фонда през 2023 г. е 3,098 лица, като техният брой е намалял с 34.53% в сравнение с 2022 г. (4,732 лица).

Причина за напускане на фонда	Напуснали фонда		
	2023 г.	2022 г.	Промяна
При възстановяване на средства	68	85	-20.00%
При пенсиониране за старост и инвалидност	2,384	2,370	0.59%
При наследяване	389	422	-7.82%
При прехвърляне в друг ДПФ	257	1,855	-86.15%
<b>Общо</b>	<b>3,098</b>	<b>4,732</b>	<b>-34.53%</b>

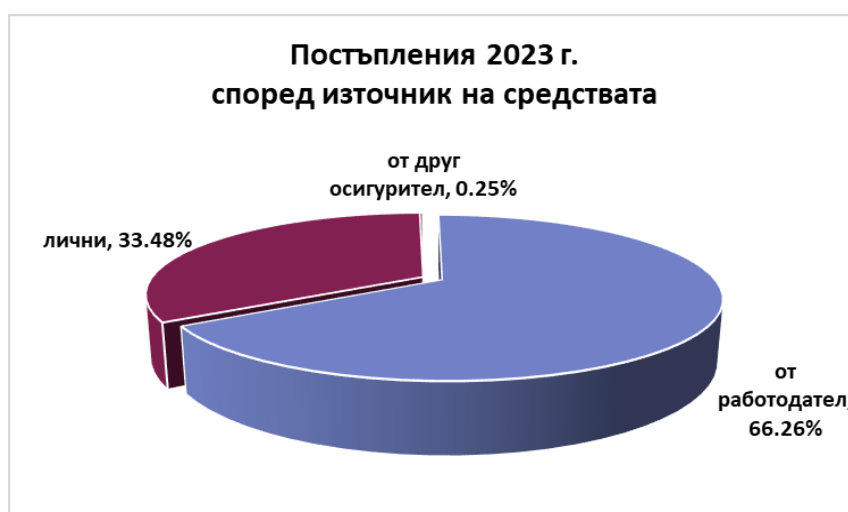
Преобладаващ е броят на лицата, напуснали фонда поради настъпване на осигурителни случаи „старост“ и „инвалидност“ – 76.95% от общия брой на напусналите.

## 1.6. Постъпления

През 2023 г. постъпили средства за 20,402 лица, което представлява 14.45% от осигурените лица във Фонда (141,174 лица). В сравнение с 2022 г. (21,226 лица), броят на тези лица е намалял с 3.88%.

Постъпилите средства през 2023 г. са в общ размер на 14,511,647 лв., с 12.92% по-малко от 2022 г. (16,664,658 лв.). От тях 12,667,533 лв. са средства от постъпили осигурителни вноски, а 1,844,114 лв. – прехвърлени средства от други доброволни фондове.

Според източника на средствата, постъпленията имат следното разпределение:



## ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 1.6. Постъпления, продължение

Според своята периодичност (месечни, еднократни) вноските имат следното разпределение:



През 2023 г. средният размер на месечните постъпления е 76.48 лв., с включени средства от осигурителни вноски и прехвърляне. В сравнение с 2022 г. (78.07 лв.) е налице намаление с 2.04%.

Средният месечен размер на осигурителна вноска за едно лице е 72.60 лв., с 1.20% повече в сравнение с 2022 г. (71.74лв.).

Средният размер на прехвърлената сума за едно лице от друг доброволен фонд е 3,146.95 лв., с 24.03% повече в сравнение с 2022 г. (2,537.15 лв.)

Към 31.12.2023 г. средният размер на натрупаната сума на едно осигурено лице е 1,128.73 лв., с 11.53% по-малко от същия показател, отчетен към 31.12.2022 г. (1,275.83 лв.).

## 1.7. Пенсии

Към 31.12.2023 г. ДПФ Доверие изплаща 663 допълнителни пенсии.

<i>Пенсия</i>	<i>пожизнена</i>	<i>срочна</i>	<i>Общ брой пенсии</i>
Лична пенсия за старост	370	48	418
Лична пенсия за инвалидност	6	-	6
Наследствена пенсия	239	-	239
<b>Общо</b>	<b>616</b>	<b>48</b>	<b>663</b>

Средният размер на получаваните лични пенсии за старост към 31.12.2023 г. е 56.37 лв., а на личните пенсии за инвалидност – 66.46 лв.

## ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 1.8. Управление на риска

Рисковете, пред които е изправен Фондът, се управляват от управляващата компания ПОК Доверие АД, в чиито Доклад за дейността към Финансовия отчет за годината, приключваща на 31 декември 2023 г., е предоставена информация относно управлението на рисковете.

## 2. Финансова дейност

## 2.1. Приходи от лихви

Приходите от лихви за 2023 г. са в размер на 1,995 хил. лв., което представлява 50.00% увеличение спрямо 2022 г. (1,330 хил. лв.).

## 2.2. Приходи и разходи от операции с финансови активи и инструменти

В резултат на извършените през 2023 г. сделки с ценни книжа, държани за търгуване и ежедневната им преценка по тяхната справедлива цена, Фондът е реализирал приходи в размер на 126,916 хил. лв. и респективно е извършил 115,250 хил. лв. разходи, спрямо 172,348 хил. лв. и 196,956 хил. лв. за 2022 г.

## 2.3. Операции с чуждестранни валути

Приходите и съответно разходите от операции с чуждестранна валута се формират от притежаваните през годината в портфейла ценни книжа, деноминирани в американски долари и пари и парични еквиваленти и депозити.

Тези позиции към 31 декември 2023 г. са пари и парични еквиваленти и депозити и ценни книжа деноминирани в американски долари, а именно – чуждестранни ДЦК, чуждестранни корпоративни облигации, акции и КИС с обща справедлива стойност към 31.12.2023 г. 44,027 хил. лв. В отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица на фонда към 31 декември 2023 г., като резултат от валутните форуърдни договори е отразено вземане за 279 хил. лв.

## 3. Анализ на структурата на портфейла

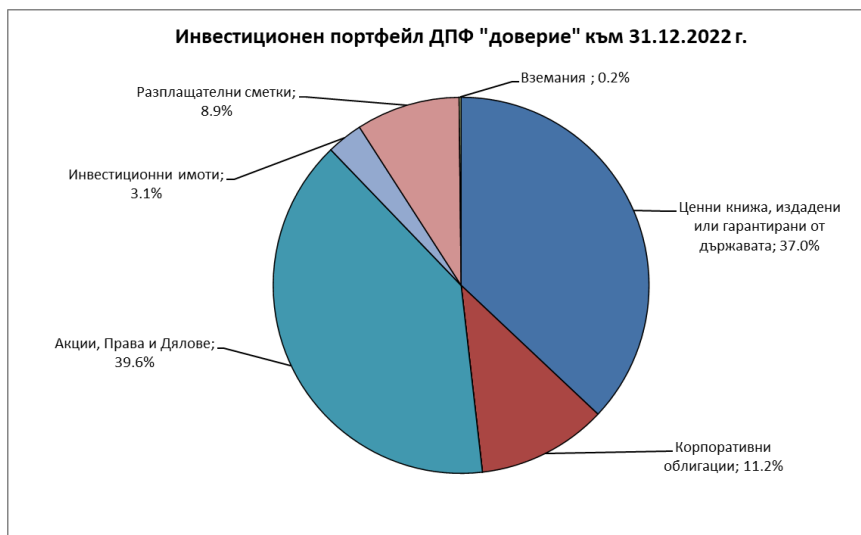
Структура на портфейла към 31 декември 2023 г.



## ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 3. Анализ на структурата на портфейла, продължение

Структура на портфейла към 31 декември 2022 г.



## 3.1 Разплащателни сметки

Паричните средства по разплащателни сметки намаляват спрямо предходната година. Всички разплащателни сметки са обект на групов кеш мениджмънт според споразумение за управление на паричните средства с банката попечител.

## 3.2. Вземания

Вземанията, свързани с инвестициите /вземания, дължими за периода, свързани с неполучени лихви, дивиденди и др./ се увеличават минимално към края на периода спрямо предходната година.

## 3.3. Инвестиционни имоти

През годината Фондът е реализирал разходи от преоценка на инвестиционни имоти. В резултат на преоценка на три от инвестиционните имоти в рамките на портфейла, се намалиха отчетните им стойности.

## 3.4. Държавни ценни книжа

Към края на 2023 г. относителният дял на държавните ценни книжа е 42.91% от стойността на активите (31.12.2022 г.: 37.02%), основна част от тези инвестиции са в чуждестранни ДЦК, което се дължи на активните действия по реструктурирането и управлението на портфейла.

## 3.5. Банкови депозити

Към края на 2023 г. Фондът има експозиция в банкови депозити в размер на 1,41% от активите му.

## ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

### 3. Анализ на структурата на портфейла, продължение

#### 3.6. Корпоративни облигации

Абсолютната стойност на корпоративните облигации в портфейла се увеличава спрямо края на предходната година. Портфейлът от корпоративни облигации е добре диверсифициран, както по географски признак, така и по индустрии.

#### 3.7. Акции и дялове

След изключително тежка за инвеститорите в акции и облигации 2022 г., през 2023г. част от реализираните загуби от предходната година, бяха възстановени. Почти всички индекси завършиха годината на положителна територия, като по този начин беше прекъснат низходящият тренд започнал през 2022 г. Като цяло експозицията на фонда в акции и дялове на КИС се намали, както в абсолютна стойност, така и като дял в портфейла.

И през 2023 г. Фондът продължи да следва възприетата активна стратегия по управлението на портфейла от акции и дялове на колективни инвестиционни схеми. Инвестициите се извършваха след задълбочени анализи на финансовите показатели на отделните компании.

### 4. Нормативни изисквания

Съгласно изискванията на КСО и Наредба №9/19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионно осигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди (Наредба 9), издадена от председателя на Комисията за финансов надзор (КФН), от 1 юли 2004 г. се въведе отчитане на средствата на осигурените лица едновременно в лева и в брой дялове. Дружествата следва ежедневно да определят броя дялове във всеки фонд поотделно, както и стойността на нетните им активи, а като резултативна величина и цената на един дял. Стойността на дяловете се определя ежедневно до 18:00 часа и се обявява във всеки офис на дружеството, както и в Интернет страницата му.

Стойността на един дял към последния работен ден на 2023 г. е 1.91092.

Инвестициите в основата на продуктите на Доброволен пенсионен фонд „Доверие“ не са съобразени с критериите на ЕС за екологично устойчиви икономически дейности.

### 5. Събития след датата на отчетния период

Няма значими събития след отчетната дата, които имат ефект върху финансовия отчет към 31 декември 2023 г.

**6. Отговорности на ръководството**

Според българското законодателство ръководството следва да изготвя финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за състоянието на Фонда към края на отчетния период и неговите финансови резултати. Ръководството е изготвило приложения тук финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети в Европейския съюз.

Ръководството потвърждава, че е прилагало последователно адекватна счетоводна политика при изготвянето на финансовия отчет към 31 декември 2023 г.

Ръководството също така потвърждава, че се е придържало към действащите МСФО, като финансовите отчети са изготвени на принципа на действащото предприятие.

Ръководството е отговорно за коректното водене на счетоводните регистри, за целесъобразното управление на активите и за предприемането на необходимите мерки за избягването и откриването на евентуални злоупотреби и други нередности.

Този годишен доклад за дейността е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПООК „Доверие“ АД на дата 25 март 2024 г.

Годишният доклад за дейността е одобрен от Управителния съвет и е подписан от негово име от:

---

Мирослав Крумов Маринов  
Изпълнителен директор

25 март 2024 г.

---

Кирил Константинов Георгиев  
Изпълнителен директор

**ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД**  
за годината, завършваща на 31 декември

		<u>2023</u>	<u>2022</u>
		BGN'000	BGN'000
	<b>Бел.</b>		
Приходи от лихви	12	1,995	1,330
Приходи от дивиденди (нетно)	11	1,405	1,591
Нетни печалби от операции с чуждестранна валута	14	9,177	(15,760)
Нетни печалби/(загуби) от финансови инструменти, определени по справедлива стойност в печалбата или загубата	13	2,489	(8,848)
Нетни разходи по инвестиционни имоти	15	(837)	(759)
<b>Общо приходи</b>		<b>14,229</b>	<b>(22,446)</b>
Инвестиционна такса	10	(1,281)	-
<b>Общо оперативни разходи</b>		<b>(1,281)</b>	<b>-</b>
<b>Увеличение на нетните активи на разположение на осигурените лица</b>		<b>12,948</b>	<b>(22,446)</b>

Бележките на страница 4 до 52 са неразделна част от финансовия отчет.

Татяна Красиминова Колева  
Съставител

Мирослав Крумов Маринов  
Изпълнителен директор

Кирил Константинов Георгиев  
Изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимите одитори:

За "ПрайсуотърхаусКупърс Одит" ООД

За „Кроу България Одит“ ЕООД

Джок Нюнан  
Прокурис  
27.03.2024 г.

Гюляй Рахман  
Управител  
27.03.2024 г.

Боряна Димова  
Регистриран одитор, отговорен за  
одита  
27.03.2024 г.

Георги Калоянов  
Регистриран одитор, отговорен за  
одита  
27.03.2024 г.

## ОТЧЕТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА НЕТНИТЕ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

за годината, завършваща на 31 декември

	Бел.	2023 BGN'000	2022 BGN'000
<b>НЕТНИ АКТИВИ НА ФОНДА КЪМ 1 ЯНУАРИ</b>		159,586	181,951
Увеличение на нетните активи на разположение на осигурените лица		12,948	(22,446)
<b>Увеличения</b>			
Нетни вноски от осигурени лица	10	12,358	12,561
Прехвърлени от други фондове		1,844	3,834
		<b>14,202</b>	<b>16,395</b>
<b>Намаления</b>			
Плащания към членове		(2,698)	(2,141)
Такси при трансфер и теглене		(21)	(19)
Плащания към пенсионери		(6,552)	(6,978)
Прехвърлени към други фондове		(925)	(7,176)
		<b>(10,196)</b>	<b>(16,314)</b>
<b>НЕТНИ АКТИВИ НА ФОНДА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ</b>		<b>176,540</b>	<b>159,586</b>

Бележките на страница 4 до 52 са неразделна част от финансовия отчет.

Татяна Красиминова Колева  
Съставител

Мирослав Крумов Маринов  
Изпълнителен директор

Кирил Константинов  
Георгиев  
Изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимите одитори:

За "ПрайсуотърхаусКупърс Одит" ООД

За „Кроу България Одит“ ЕООД

Джок Нюнан  
Прокурис  
27.03.2024 г.

Гюляй Рахман  
Управител  
27.03.2024 г.

Боряна Димова  
Регистриран одитор, отговорен за  
одита  
27.03.2024 г.

Георги Калоянов  
Регистриран одитор, отговорен за  
одита  
27.03.2024 г.

**ОТЧЕТ ЗА НЕТНИТЕ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА**  
**Към 31 декември**

		31.12.2023	31.12.2022
		BGN'000	BGN'000
<b>АКТИВИ</b>	<b>Бел.</b>		
Парични средства и парични еквиваленти	17	10,653	14,248
Банкови депозити	8.2	2,502	-
Ценни книжа, издадени или гарантирани от Българската държава	8.1	24,053	22,140
Ценни книжа, издадени от Български емитенти (облигации, акции, КИС)	8.4 8.7	11,746	10,519
Инвестиции в чужбина	8.5	123,341	107,520
Деривативни активи, държани с цел управление на риска		279	91
Вземания, свързани с инвестиции	8.7	251	184
Инвестиционни имоти	8.3	4,105	4,938
<b>ОБЩО АКТИВИ</b>		<b>176,930</b>	<b>159,640</b>
<b>ПАСИВИ</b>			
Задължения към ПОК	8.8	368	38
Задължения, свързани с инвестиции	8.8	-	-
Други пасиви	8.8	22	16
<b>ОБЩО ПАСИВИ</b>		<b>390</b>	<b>54</b>
<b>НЕТНИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА</b>		<b>176,540</b>	<b>159,586</b>

Бележките на страница 4 до 52 са неразделна част от финансовия отчет.

Татяна Красиминова Колева  
Съставител

Мирослав Крумов Маринов  
Изпълнителен директор

Кирил Константинов  
Георгиев  
Изпълнителен директор

Съгласно доклад на независимите одитори:

За "ПрайсуотърхаусКупърс Одит" ООД

За „Кроу България Одит“ ЕООД

Джок Нюнан  
Прокурис  
27.03.2024 г.

Гюляй Рахман  
Управител  
27.03.2024 г.

Боряна Димова  
Регистриран одитор, отговорен за одита  
27.03.2024 г.

Георги Калоянов  
Регистриран одитор, отговорен за  
одита  
27.03.2024 г.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

### 1. Организация и дейност на Фонда

#### 1.1. Организация

Доброволен пенсионен фонд Доверие (Фондът, ДПФ „Доверие“, ДПФ) е регистриран на 3 ноември 2000 г. с решение No 12540/2000 г. на Софийски Градски Съд. Регистрираното седалище и адрес на управление на Фонда е гр. София, Община Изгрев, ул. Тинтява 13Б, ПК 1113.

Фондът е отделно юридическо лице, което се представлява пред трети лица и се управлява от Пенсионно-осигурителна компания Доверие (ПОК Доверие, Дружеството), заедно от двама изпълнителни директори, или заедно от един изпълнителен директор и председателя на Управителния съвет на Дружеството.

#### 1.2. Дейност и резултати

Към 31 декември 2023 г. общият брой на осигурените лица в ДПФ „Доверие“ по предварителни данни на КФН е 141,174.

Доходността от инвестирането на активите на ДПФ „Доверие“ за 2023 г. е положителна в размер на 7.85% на годишна база (по данни на КФН).

### 2. База за изготвяне

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС)<sup>1</sup>.

При изготвянето на финансовия отчет е приложен специалният стандарт МСС 26 „Счетоводство и отчитане на планове за пенсионно осигуряване“, доколкото съдържа специфични изисквания към финансовото отчитане на пенсионни фондове. Всички останали стандарти се прилагат при изготвянето на този финансов отчет в степента, в която не са заменени от изискванията на МСС 26.

Финансовият отчет на Фонда е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК „Доверие“ АД на 25 март 2024 г.

#### Действащо предприятие

През 2023 г. постъпленията от осигурителни вноски, вкл. от прехвърляния, е относително стабилен спрямо 2022 г. За стабилитета на постъпленията основен принос има запазването на броя осигурени лица като вътрешен за Фонда фактор, на който може да се въздейства относително самостоятелно посредством вземане на стратегически управленски решения.

<sup>1</sup> Еквивалентният термин на приложимата рамка за финансово отчитане съгласно Закона за счетоводството е Международни счетоводни стандарти. Международни счетоводни стандарти (МСС) са приетите в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 19 юли 2002 г. за прилагането на Международните счетоводни стандарти и включват Международните счетоводни стандарти (International Accounting Standards (IAS), Международните стандарти за финансова отчетност (International Financial Reporting Standards (IFRS) и свързаните с тях тълкувания (SIC-IFRIC interpretations), последващите изменения на тези стандарти и свързаните с тях тълкувания, бъдещите стандарти и свързаните с тях тълкувания, издадени или приети от Съвета по международните счетоводни стандарти (International Accounting Standards Board (IASB)).

**БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ**

**2. База за изготвяне, продължение**

**Действащо предприятие, продължение**

През годината продължи поддържането на малка експозицията на ФДПО към ниско ликвидния капиталов пазар на България като целево се направиха повече инвестиции на международните капиталови пазари. Успешно се постигна относително добра диверсификация на инвестиционния портфейл, както от гледна точка на отделните видове инструменти, сектори и индустрии така и от географска гледна точка. Съществена част от средствата са инвестирани във високо ликвидни чуждестранни ДЦК и корпоративни облигации с висок кредитен рейтинг поради което значително се подобри качеството на портфейла и значително се намали кредитния риск.

Дюрацията на портфейла се поддържаше относително стабилна за да не се увеличава експозицията към лихвен риск. През годината Фонда поддържа достатъчни наличности от парични средства, с които да се покрият необходимите плащания от тях. Фондът се възползва от пазарната волатилност през годината като приложи активна стратегия за управление на инвестициите както при капиталовите инструменти така и при дълговите инструменти.

Ръководството е фокусирано върху продължаващото следване на стратегията на Фонда и поставените цели.

На база на представеното по-горе, при изготвяне на настоящия финансов отчет е приложен като подходящ принципът на действащо предприятие.

**3. Нови стандарти**

**3.1 Промяна в съществените счетоводни политики**

Следните нови и променени стандарти и разяснения са в сила от 1 януари 2023 г. но те нямат значителен ефект върху финансовия отчет на Фонда:

(а) Нови и изменени стандарти, приети от Фонда

Фондът е приложило следните стандарти и изменения за първи път за годишния си отчетен период, започващ на 1 януари 2023 г.:

**Изменения на МСС 1 и Декларация за практиките по МСФО: Оповестяване на счетоводни политики 2** (издаден на 12 февруари 2021 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.)

**Изменение на МСС 8 „Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки“** (издаден на 12 февруари 2021 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.)

**Изменение на МСС 12 „Данъци върху дохода“: Отсрочени данъци, свързани с активи и пасиви, произтичащи от единична операция** (издаден на 7 май 2021 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.)

**МСФО 17 „Застрахователни договори“** (издаден на 18 май 2017 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.), **включително Изменение на МСФО 17** (издаден на 25 юни 2020 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.)

**БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ**

**3. Нови стандарти, продължение**

**3.1 Промяна в съществените счетоводни политики, продължение**

(а) Нови и изменени стандарти, приети от Фонда

**Изменение на МСФО 17 „Застрахователни договори“: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 — сравнителна информация** (издаден на 9 декември 2021 и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.)

**Изменение на МСС 12 „Данъци върху дохода“: Международна данъчна реформа — Втори стълб Моделни правила** (издадено на 23 май 2023 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.)

Всички промени в приетите стандарти, изброени по-горе, нямат ефект върху сумите, признати в предходни периоди, нито се очаква те да имат значително въздействие върху текущия или бъдещите периоди.

**3.1 Промяна в съществените счетоводни политики, продължение**

(б) Нови стандарти и разяснения, които все още не са приети от Фонда

Публикувани са определени нови счетоводни стандарти и разяснения, които не са задължителни за прилагане през отчетния период към 31 декември 2023 г. и не са били предварително приети от Фонда. Не се очаква те да имат съществено влияние върху финансовите отчети на Фонда.

**Изменение на МСФО 16 „Лизинги“: Пасив по лизинг при сделки за продажба с обратен лизинг** (издадено на 22 септември 2022 и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.)

**Изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“:**

**Класификация на пасивите като текущи и нетекущи** (издадено на 23 януари 2020 г.)

**Класификация на пасивите като текущи и нетекущи — отлагане на датата на влизане в сила** (издадено на 15 юли 2020 г.)

**Нетекущи пасиви с договорни клаузи** (издадено на 31 октомври 2022 г., в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.)

Няма други стандарти, които все още не са приети, и които се очаква да имат значително въздействие върху Дружеството през настоящия или бъдещ отчетен период, както и върху транзакциите в обозримо бъдеще.

**3.2 Нови стандарти и разяснения, които все още не са приложени от Фонда**

(в) Нови стандарти, разяснения и изменения, които все още не са приети от ЕС

**Изменения на МСС 7 „Отчети за паричните потоци“ и МСФО 7 „Финансови инструменти“: Оповестяване — Споразумения за финансиране на доставчици** (издадени на 25 май 2023 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.)

**Изменение на МСС 21 „Ефекти от промените в обменните курсове“: Липса на курс за превалутиране** (издадено на 25 май 2023 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2025 г.)

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

### 4. База за измерване

Този финансов отчет е изготвен на базата на историческата стойност, с изключение на инвестициите на Фонда, които се отчитат по справедлива стойност.

### 5. Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в български лева (BGN), която е функционалната валута на Фонда. Всички суми са закръглени до хиляда, освен когато е посочено друго.

### 6. Използване на приблизителни оценки и преценки

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към края на отчетния период, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Действителните резултати могат да се различават от тези предположения. Оценка и предположенията се преглеждат текущо. Преразглеждането на приблизителните оценки се признава проспективно. съществени счетоводни приблизителни оценки и преценки се основават на исторически опит и други фактори, включително очаквания за бъдещи събития, които се считат за вероятни при дадените обстоятелства. Автентичността им се проверява редовно.

По-долу се разглеждат преценките, които могат да доведат до значителна корекция на балансовата стойност на активите и пасивите през следващата финансова година.

Позициите във финансовите отчети, чието представяне изисква по-висока степен на субективна преценка, както и тези позиции, за които приблизителните оценки имат значителен ефект върху финансовите отчети като цяло, са отделно оповестени в бележка 16.

#### Несигурност в допусканията и оценките

##### *Оценка на справедливата стойност*

Фондът притежава инвестиционни имоти и финансови инструменти, които се оценяват и оповестяват по справедлива стойност (бележка 16). Входящите данни за определяне на справедливата стойност, използвани при методите за оценка, се категоризират в различни нива, според това, доколко са наблюдаеми:

- Ниво 1: Котираны цени (некоригирани) на активни пазари за сходни активи или пасиви.
- Ниво 2: Входящи данни различни от котирани цени, включени в Ниво 1, които, пряко (т.е. като цени) или косвено (т.е. получени от цени), са достъпни за наблюдаване за актива или пасива.
- Ниво 3: Входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на наблюдаеми пазарни данни (ненаблюдаеми входящи данни).

Класифицирането на отделна позиция съгласно горепосочените нива се базира на най-ниското ниво на използваните входящи данни, което има значителен ефект върху определянето на справедливата стойност. Преминването на позиции от едно ниво в друго се признава в периода на възникване.

**БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ**

**7. Съществена информация за счетоводните политики**

Фондът е приложил последователно съществените счетоводни политики, представени по-долу, за всички периоди, представени в този финансов отчет, освен ако не е посочено друго.

**7.1. Инвестиционни имоти**

*Първоначално признаване*

Инвестиционен имот се признава като актив само когато:

- е вероятно бъдещите икономически изгоди, приписвани на инвестиционния имот, да се получат от Фонда; и
- цената на придобиване на инвестиционния имот може да бъде оценена достоверно.

Фондът оценява по този принцип на признаване всички разходи за инвестиционния имот в момента на тяхното извършване. Тези разходи включват първоначално направени разходи за придобиване на инвестиционния имот и извършените след това разходи за допълване, подмяна на част или обслужване на имота. Разходите за ежедневното обслужване и поддръжка на инвестиционен имот се признават в печалба или загуба в момента на извършването им.

Инвестиционните имоти се записват първоначално по цена на придобиване, която включва изплатената сума в пари или парични еквиваленти или справедливата стойност на друго възмездяване, дадено за придобиването на актив, към момента на неговото придобиване или изграждане, или ако е приложимо, сумата, приписана към този актив, когато се признава първоначално в съответствие със специалните изисквания на друг МСС. Разходите по сделката се включват в първоначалната оценка.

Ако плащането е отсрочено извън обичайните кредитни срокове, разликата между равностойността на паричната цена и общото плащане се признава като лихва в течение на периода на кредита.

*Последващо оценяване след първоначално признаване*

За всеки инвестиционен имот, Фондът прилага модела на справедливата стойност. Справедлива стойност е цената, получена за продажбата на актив или платена за прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване.

Печалбата или загубата, възникваща от промяна в справедливата стойност на инвестиционен имот, се включва в печалбата или загубата за периода, в който възниква.

Където е приложимо, когато се оценява справедливата стойност на инвестиционен имот в съответствие с МСФО 13, Фондът се уверява, че справедливата стойност отразява, наред с други неща, дохода от наеми от настоящи лизингови договори и другите допускания на пазарните участници при определянето на цената на инвестиционния имот при актуални пазарни условия.

*Отписване*

Инвестиционен имот се отписва при освобождаването или когато инвестиционният имот е трайно изваден от употреба и никакви бъдещи икономически изгоди не се очакват от неговото освобождаване.

Печалби или загуби, произтичащи от изваждане от употреба или освобождаване от инвестиционен имот, се определят като разликата между нетните постъпления от освобождаването и балансовата сума на актива и се признават в печалбата или загубата в периода на изваждането от употреба или освобождаването. Печалбите не се класифицират като приход.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

### 7. Съществена информация за счетоводните политики, продължение

#### 7.2. Чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се преизчисляват във функционалната валута на Фонда по обменните курсове на датите на транзакциите.

Парични активи и пасиви, деноминирани в чужда валута, се преизчисляват във функционалната валута по обменния курс на Българска народна банка (БНБ) към отчетната дата. Непарични активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност в чуждестранна валута, се преизчисляват във функционалната валута по курса на датата, на която справедливата стойност е определена. Непарични позиции, които се оценяват по историческа цена в чуждестранна валута, се преизчисляват по курса в деня на транзакцията. Курсови разлики се признават в печалбата или загубата в отчета за всеобхватния доход.

Съгласно Наредба 9, считано от 1 юли 2004 г. паричните средства, вземанията и задълженията, деноминирани в чуждестранна валута се преоценяват ежедневно по централния курс на БНБ.

#### 7.3. Инвестиции на Фонда във финансови инструменти

##### (i) Оценяване

Инвестициите на Фонда във финансови инструменти се оценяват по справедлива стойност. Справедлива стойност е цената, която би била получена от продажба на актив или платена за прехвърляне на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Оценяването по справедлива стойност се базира на предположението, че сделката за продажба на актив или прехвърляне на пасив се осъществява:

- На основния пазар за съответния актив или пасив, или
- При отсъствие на основен пазар, най-изгодния пазар за съответния актив или пасив.

##### (ii) Признаване и първоначално измерване

Всички финансови активи са първоначално признати, когато Фондът става страна по договорните условия на инструмента.

Финансов актив се измерва първоначално по справедлива стойност, за която се приема цената им на придобиване, без разходи по сделката. Разходите, пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в наличните нетни активи на разположение на осигурените лица. От този момент Фондът отчита всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата стойност в отчета за промените в наличните нетни активи на разположение на осигурените лица.

##### (iii) Последващо измерване

Всички финансови инструменти се оценяват в последствие по справедлива стойност. Ценни книжа, които имат фиксирана цена на изплащане на падежа и които са придобити с цел да съответстват на задълженията на Фонда към пенсионерите или на конкретна част от тях, могат да се отчитат на базата на окончателната им цена на изплащане, като се приема постоянна норма на възвръщаемост до падежа им.

Нетните печалби и загуби, включително доходи от лихви и дивиденди, се отчитат в отчета за промените в наличните нетни активи за на разположение на осигурените лица.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

### 7. Съществена информация за счетоводните политики, продължение

#### 7.3. *Инвестиции на Фонда във финансови инструменти, продължение*

##### *(iv) Отписване*

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато се прехвърлят правата за получаване на договорните парични потоци от сделка, при която по същество всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив са прехвърлени или, при която Фондът не прехвърля и не запазва по същество всички рискове и изгоди от собствеността, нито запазва контрол върху финансовия актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, когато бъдат определени като несъбираеми или когато има информация, че длъжникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по принудително изпълнение съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, когато е уместно. Всички възстановени суми се отчитат в отчета за промените в наличните нетни активи на разположение на осигурените лица.

#### 7.4. *Приходи от лихви*

Фондът реализира приход от лихви от депозити, разплащателни сметки и дългови ценни книжа. Приходът от лихви се начислява на месечна база. Отрицателна лихва, начислена по финансовите активи се представя като платими лихви.

#### 7.5. *Приходи от дивиденди*

Приходи от дивиденди се признават в печалбата или загубата на датата, на която правото за получаване на прихода е установено. Приходи от дивиденди се представят на отделен ред в отчета за всеобхватния доход.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

### 7. Съществена информация за счетоводните политики, продължение

#### 7.6. *Нетни печалби/(загуби) от финансови инструменти, определени по справедлива стойност в печалбата или загубата*

Нетните печалби/(загуби) от финансови инструменти, определени по справедлива стойност в печалбата или загубата включват всички реализирани и нереализирани промени в справедливите стойности и разлики от чуждестранна валута и изключват приход от лихви и дивиденди и разходи за дивиденди по къси продажби на ценни книжа.

#### 7.7. *Деривати*

Деривативите се признават първоначално по справедлива стойност; пряко свързаните разходи по сделката се признават в печалби и загуби при възникване. След първоначално признаване, деривативите се оценяват по справедлива стойност, като промените обикновено се отчитат в печалбата или загубата.

Съгласно възприетата инвестиционна политика, деривативните финансови инструменти се държат с цел управление на риска, възникващ от валутни позиции в чуждестранна валута. През 2023 г. такива операции са извършвани чрез валутни форуърдни договори с няколко банки.

#### 7.8. *Такси и удъръжки*

ПОК „Доверие“ АД събира законоустановени такси и удъръжки във връзка с управлението ѝ на Фонда, определени в Кодекса за социалното осигуряване.

Всички такси и удъръжки се начисляват в момента на тяхното възникване съгласно предвидените в Кодекса за социалното осигуряване обстоятелства, посочени по-долу и в размерите, както следва:

- еднократна встъпителна такса за откриване на индивидуална осигурителна партида – няма;
- удъръжка като процент от всяка осигурителна вноска – до 4%;
- годишна инвестиционна такса в размер до 9% от дохода, реализиран от инвестирането на средствата.

Инвестиционната такса се представя като разход в отчета за доходите на Фонда, докато постъпленията от осигурителни вноски се представят в отчета за изменението на нетните активи на разположение на осигурените лица на Фонда, нетно от съответните удъръжки.

ПОК „Доверие“ АД може да събира допълнителни такси (отчитани за сметка на осигурените лица) в следните случаи:

- при всяко изтегляне (изцяло или частично) на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида преди придобиване на право на лична пенсия за старост или за инвалидност – до 20 лева;
- при прехвърляне на средствата по индивидуалната партида в пенсионна схема съгласно чл. 343а, ал. 1, т. 2 или чл. 343е, ал. 1 от КСО – до 20 лева.

Конкретният размер на таксите и удъръжките за съответния период се публикуват на външната интернет страница на ПОК „Доверие“ АД (<https://www.poc-doverie.bg>).

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 7. Съществена информация за счетоводните политики, продължение

## 7.9. Данъчно облагане

Съгласно действащата данъчна уредба в Република България, Фондът е освободен от плащането на данък върху дохода.

Въпреки това някои приходи от дивиденди и лихви, получени от Фонда, подлежат на данък при източника, възникнал в съответните държави.

## 7.10. Пасиви

Пасивите на Фонда, съгласно Наредба №9 от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионно-осигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партии, се състоят от начислени задължения към Компанията за заплащане на задължителните такси и удържки (виж по-горе), начислени суми за изплащане на осигурени лица, наследниците им и пенсионери на Фонда, както и от задължения свързани с инвестициите в активи.

Задълженията за изплащане на осигурени лица, наследниците им и пенсионери на Фонда се начисляват при настъпване на съответното осигурително събитие.

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд

Нетните активи на ДПФ към 31 декември 2023 г. и 2022 г. са, както следва:

	Бел.	31.12.2023 BGN'000	31.12.2022 BGN'000
<b>АКТИВИ</b>			
Държавни ценни книжа, издадени от Република България	8.1	24,053	22,140
Банкови депозити	8.2	2,502	-
Инвестиционни имоти	8.3	4,105	4,938
Корпоративни облигации	8.4	4,564	3,595
Инвестиции в чужбина	8.5	123,341	107,520
Деривати		279	91
Вземания, свързани с инвестиции	8.7	251	184
Акции и дялове на местни емитенти	8.8	7,182	6,924
Разплащателни сметки в лева		3,805	5,719
Разплащателни сметки във валута		6,848	8,529
<b>ОБЩО АКТИВИ</b>		<b>176,930</b>	<b>159,640</b>
Минус: Задължения	8.8	(390)	(54)
<b>ОБЩО НЕТНИ АКТИВИ</b>		<b>176,540</b>	<b>159,586</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.1 Държавни ценни книжа, издадени от Република България

През изминалата година Фондът увеличи експозицията си в държавни ценни книжа. Деноминираните в лева ДЦК бележат значително увеличение.

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
	BGN'000	BGN'000
Държавни ценни книжа и книжа, издадени от ЕИБ, деноминирани в лева	24,053	22,140
Държавни ценни книжа, деноминирани в чуждестранна валута	-	-
<b>Общо</b>	<b><u>24,053</u></b>	<b><u>22,140</u></b>

Експозицията на Фонда в български държавни ценни книжа към 31.12.2023 г. е както следва:

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Република България	BG2040019213	1.500%	BGN	2 800	21.06.2039	2,073
Република България	BG2040121217	0.250%	BGN	5 578	24.05.2029	4,627
Република България	BG2030121110	0.000%	BGN	16 295	17.05.2025	15,584
Република България	BG2030021112	0.000%	BGN	1 900	24.02.2026	1,769
<b>Общо</b>						<b><u>24,053</u></b>

Експозицията на Фонда в български държавни ценни книжа към 31.12.2022 г. е както следва:

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Република България	BG2040019213	1.500%	BGN	2 800	21.06.2039	1,484
Република България	BG2040121217	0.250%	BGN	5 578	24.05.2029	4,190
Република България	BG2030121110	0.000%	BGN	16 295	17.05.2025	14,776
Република България	BG2030021112	0.000%	BGN	1 900	24.02.2026	1,690
<b>Общо</b>						<b><u>22,140</u></b>

Инвестициите в ДЦК са преоценени по справедлива стойност.

## ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ДОВЕРИЕ

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.2. Банкови депозити

Към края на отчетния период фондът има експозиция в банкови депозити в размер на 1,41% от активите.

Експозицията на Фонда към банкови депозити към 31.12.2023 г. е както следва:

Банка	Валута	Номинална стойност /’000/	Падеж	Стойност /BGN’000/	Кредитен рейтинг	Рейтин- гова агенция
ING BANK N.V.	EUR	415	24.01.2024	835	A+	S&P
ING BANK N.V.	EUR	415	15.02.2024	835	A+	S&P
ING BANK N.V.	EUR	415	29.04.2024	832	A+	S&P
<b>Общо</b>				<b>2,502</b>		

## 8.3. Инвестиционни имоти

Към 31 декември 2023 г. Доброволен пенсионен фонд Доверие притежава инвестиция в следните инвестиционни имоти:

Описание	Дата на придобиване	Местонахождение на имота	Цена на придобиване /BGN’000/	Справедлива стойност /BGN’000/
УПИ	23.11.2007	с. Св. Влас	2,014	1,892
Имот Несебър – право на строеж	30.11.2010	с. Св. Влас	3,460	1,701
Земя	18.04.2011	с. Маджаре	1,056	512
<b>Общо</b>				<b>4,105</b>

Към 31 декември 2022 г. Доброволен пенсионен фонд Доверие притежава инвестиция в следните инвестиционни имоти:

Описание	Дата на придобиване	Местонахождение на имота	Цена на придобиване /BGN’000/	Справедлива стойност /BGN’000/
УПИ	23.11.2007	гр. Св. Влас	2,014	1,975
Имот Несебър – право на строеж	30.11.2010	гр. Св. Влас	3,460	2,311
Земя	18.04.2011	с. Маджаре	1,056	652
<b>Общо</b>				<b>4,938</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.3. Инвестиционни имоти, продължение

## Равнение на измененията в балансовата стойност

<i>В хиляди лева</i>	<u>2023 г.</u>	<u>2022 г.</u>
Баланс на 1 януари	4,938	5,683
Промяна в справедливата стойност	(833)	(745)
<b>Баланс към 31 декември</b>	<b><u>4,105</u></b>	<b><u>4,938</u></b>

Оценката на инвестиционните имоти по справедлива стойност към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. е извършена от независими външни оценители.

За УПИ в гр. Св. Влас с балансова стойност към края на 2023 г. в размер на 1,892 хил. лв. (31.12.2022 г.: 1,975 хил. лв.), независимият оценител е използвал метод за оценка: Метода на пазарните аналози.

За право на строеж в гр. Св. Влас с балансова стойност към края на 2023 г. в размер на 1,701 хил. лв. (31.12.2022 г.: 2,311 хил. лв.), независимият оценител е използвал метод за оценка, чрез който първоначално оценява съвкупността от поземления имот и правото на строеж по метода на Остатъчната стойност. Извеждането на стойността на правото на строеж се получава, като разликата от Метод на Остатъчната стойност и стойността на УПИ по Метод на пазарните аналози.

За имот с. Маджаре с балансова стойност към края на 2023 г. в размер на 512 хил. лв. (31.12.2022 г.: 652 хил. лв.), независимият оценител е използвал метод за оценка: Метода на пазарните аналози и Метод на остатъчната стойност.

Съгласно разпоредбите на КСО и по-конкретно „Чл. 180в. ал. (1) След изтичане на 5 години от придобиването на всеки отделен инвестиционен имот, притежаван от фонда за допълнително задължително пенсионно осигуряване, пенсионноосигурителното дружество е длъжно към края на всяко тримесечие да съпоставя постигнатата доходност от този имот за предходния 60-месечен период с постигнатата доходност при управлението на фонда за същия период.

Ал. (2) Когато доходността от имота е по-ниска от 50 на сто от доходността при управлението на фонда за съответния период, пенсионноосигурителното дружество е длъжно в срок до 24 месеца от установяване на това обстоятелство да продаде инвестиционния имот на цена не по-ниска от пазарната. Настъпването на промени през 24-месечния период в доходността от инвестиционния имот и/или в доходността от управлението на фонда не освобождава дружеството от това задължение.“ Редът и начинът за изчисляване и съпоставяне на доходността по ал. 1 и 2 се определят в чл. 23а от „Наредба № 9 от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове, на стойността на нетните активи на фондовете, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял, за изчисляване и съпоставяне на доходността от инвестиционните имоти и за изискванията към воденето на индивидуалните партии и на аналитичните сметки във фонд за разсрочени плащания“. Въпросът с имотите придобити преди 18 ноември 2018 г. е уреден в § 157 пенсионноосигурително дружество, което управлява фонд за допълнително пенсионно осигуряване, който към 18 ноември 2018 г. притежава инвестиционни имоти, извършва първото съпоставяне на постигнатата доходност от тези имоти съгласно чл. 180в, ал. 1 и 2 към 31 декември 2023 г.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.3. Инвестиционни имоти, продължение

Съгласно § 157 изчислението за постигнатата доходност, започна 2019 г., като за изминалият период доходността по фондове и имоти бе изчислена съгласно разпоредбите на чл. 23а, от Наредба № 9.

В резултат на направените изчисления, ръководството на Компанията взе решение имотите собственост на ДПФ „Доверие“ да бъдат предложени за продажба.

## 8.4. Корпоративни облигации

Таблицата по-долу дава детайлна информация за корпоративните облигации към 31 декември 2023 г.

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Монбат АД	BG2100023170	6 м. EURIBOR + 3.00%, но не по-малко от 3.00%	EUR	280	20.01.2025	444
Браво Пропърти АДСИЦ	BG2100008197	3.25%	BGN	400	11.04.2024	342
Ти Би Ай Банк	BG2100007215	5.25%	EUR	500	30.07.2031	960
Български енергиен холдинг АД	XS1839682116	3.50%	EUR	550	28.06.2025	1,058
БАКБ	BG2100022222	5.00%	EUR	700	23.12.2029	1,357
Ти Би Ай Банк	BG2100005235	9.00%	EUR	200	09.06.2026	403
<b>Общо</b>						<b>4,564</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.4. Корпоративни облигации, продължение

Таблицата по-долу дава детайлна информация за корпоративните облигации към 31 декември 2022 г.

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Монбат АД	BG2100023170	6 м. EURIBOR + 3.00%, но не по-малко от 3.00%	EUR	280	20.01.2025	540
Браво Пропърти АДЦИЦ	BG2100008197	3.25%	BGN	400	11.04.2024	357
Ти Би Ай Банк ЕАД	BG2100007215	5.25%	EUR	500	30.07.2031	970
Български енергиен холдинг АД	XS1839682116	3.50%	EUR	550	28.06.2025	993
ХипоКредит АД	BG2100018089	1.90%	EUR	450	30.12.2023	389
ХипоКредит АД	BG2100038079	1.90%	EUR	376	30.12.2023	346
<b>Общо</b>						<b><u>3,595</u></b>

## 8.5. Инвестиции в чужбина

Най-голям дял в чуждестранните ценни книжа имат индексни и взаимни фондове. Експозицията към държавните ценни книжа, емитирани от страни членки на ЕС се увеличава с приблизително 55%. Индивидуалните инвестиции (облигации) се увеличават незначително спрямо 2022 г. Незначително намаление се наблюдава и при инвестициите в акции спрямо 2022 г.

Таблицата по-долу представя инвестициите на Доброволен пенсионен фонд в чуждестранни ценни книжа към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г.

	Бел.	31.12.2023 BGN'000	31.12.2022 BGN'000
ДЦК на държави от ЕС	8.5.1	33,599	21,729
ДЦК на държави извън ЕС	8.5.2	18,264	15,225
Индивидуални инвестиции (облигации)	8.5.3	16,621	14,244
Индексни и взаимни фондове	8.5.4	33,635	32,243
Акции	8.5.5	21,222	24,079
<b>Общо</b>		<b><u>123,341</u></b>	<b><u>107,520</u></b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.1. Държавни или държавно гарантирани ценни книжа на държави от ЕС

Таблицата по-долу дава детайлна информация за Държавни или държавно гарантирани ценни книжа на държави от ЕС към 31 декември 2023 г.

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Испания	ES00000127A2	1.95%	EUR	540	30.07.2030	1,018
Испания	ES0000012K61	2.55%	EUR	100	31.10.2032	191
Република Румъния	XS1060842975	3.63%	EUR	1,200	24.04.2024	2,399
Република Румъния	XS1129788524	2.88%	EUR	650	28.10.2024	1,269
Република Румъния	XS1312891549	2.75%	EUR	1,300	29.10.2025	2,490
Република Румъния	XS1934867547	2.00%	EUR	520	08.12.2026	956
Република Румъния	XS1420357318	2.88%	EUR	350	26.05.2028	650
Република Румъния	XS1892141620	2.88%	EUR	400	11.03.2029	725
Република Румъния	XS2689949399	5.50%	EUR	500	18.09.2028	1,018
Република Румъния	XS2434895558	2.13%	EUR	500	08.03.2028	903
Италия	IT0005439275	0.00%	EUR	800	15.04.2024	1,549
Германия	DE000BU2Z007	2.30%	EUR	2,600	15.02.2033	5,327
Германия	DE000BU2Z015	2.60%	EUR	300	15.08.2033	623
Полша	XS0841073793	3.38%	EUR	200	09.07.2024	396
Полша	XS1015428821	3.00%	EUR	800	15.01.2024	1,606
Португалия	PTOTELOE0028	0.48%	EUR	450	18.10.2030	774
Португалия	PTOTEYOE0031	1.65%	EUR	100	16.07.2032	182
Република Хърватия	XS1843434876	1.13%	EUR	250	19.06.2029	446
Република Хърватия	XS1117298916	3.00%	EUR	600	11.03.2025	1,195
Франция	FR001400BKZ3	2.00%	EUR	1,100	25.11.2032	2,075
Франция	FR001400H7V7	3.00%	EUR	2,100	25.05.2033	4,346
Bank Gospodarstwa Krajowego	XS2397082939	0.38%	EUR	300	13.10.2028	501
Унгария	XS2259191273	0.50%	EUR	200	18.11.2030	306
Унгария	XS2386583145	0.13%	EUR	700	21.09.2028	1,142
Унгария	XS2161992198	1.13%	EUR	400	28.04.2026	740
Унгария	XS1696445516	1.75%	EUR	420	10.10.2027	772
<b>Общо</b>						<b>33,599</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.1. Държавни или държавно гарантирани ценни книжа на държави от ЕС, продължение

Таблицата по-долу дава детайлна информация за Държавни или държавно гарантирани ценни книжа на държави от ЕС към 31 декември 2022 г.

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Испания	ES00000127A2	1.95%	EUR	540	30.07.2030	965
Република Румъния	XS1060842975	3.63%	EUR	1,200	24.04.2024	2,402
Република Румъния	XS1129788524	2.88%	EUR	650	28.10.2024	1,254
Република Румъния	XS1312891549	2.75%	EUR	1,300	29.10.2025	2,458
Република Румъния	XS1934867547	2.00%	EUR	520	08.12.2026	912
Република Румъния	XS1420357318	2.88%	EUR	350	26.05.2028	602
Република Румъния	XS1892141620	2.88%	EUR	400	11.03.2029	664
Република Румъния	ROE3GCPAFCP6	1.00%	EUR	400	13.12.2023	766
Република Румъния	XS2434895558	2.13%	EUR	500	08.03.2028	831
Италия	IT0005439275	0.00%	EUR	800	15.04.2024	1,502
Италия	IT0005445306	0.50%	EUR	950	15.07.2028	1,533
Полша	XS0841073793	3.38%	EUR	200	09.07.2024	398
Полша	XS1015428821	3.00%	EUR	800	15.01.2024	1,607
Португалия	PTOTEL0E0028	0.48%	EUR	450	18.10.2030	709
Република Хърватия	XS1843434876	1.13%	EUR	250	19.06.2029	418
Република Хърватия	XS1117298916	3.00%	EUR	600	11.03.2025	1,196
Франция	FR001400BKZ3	2.00%	EUR	200	25.11.2032	355
Bank Gospodarstwa Krajowego	XS2397082939	0.38%	EUR	300	13.10.2028	460
Унгария	XS2259191273	0.50%	EUR	200	18.11.2030	267
Унгария	XS2386583145	0.13%	EUR	700	21.09.2028	1,009
Унгария	XS2161992198	1.13%	EUR	400	28.04.2026	701
Унгария	XS1696445516	1.75%	EUR	420	10.10.2027	720
<b>Общо</b>						<b>21,729</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.2. Държавни ценни книжа на държави извън ЕС

Таблицата по-долу дава детайлна информация за Държавни ценни книжа на държави извън ЕС към 31 декември 2023 г.

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Израел	XS1023541847	2.88%	EUR	1,230	29.01.2024	2,463
Индонезия	XS2366690332	1.00%	EUR	400	28.07.2029	683
Индонезия	XS1268430201	3.38%	EUR	600	30.06.2025	1,181
Индонезия	XS2100404396	0.90%	EUR	450	14.02.2027	814
Индонезия	XS2069959398	1.40%	EUR	300	30.10.2031	497
Китай	XS2078533218	0.50%	EUR	400	12.11.2031	647
Китай	XS2259626856	0.25%	EUR	350	25.11.2030	569
Китай	XS2078532913	0.13%	EUR	400	12.11.2026	717
Колумбия	XS1385239006	3.88%	EUR	510	22.03.2026	1,014
Мексико	XS1751001139	1.75%	EUR	540	17.04.2028	993
Мексико	XS1974394675	1.63%	EUR	1,030	08.04.2026	1,958
САЩ	US91282CHC82	3.38%	USD	1,200	15.05.2033	2,049
САЩ	US91282CHT18	3.88%	USD	800	15.08.2033	1,435
Чили	XS2369244087	0.10%	EUR	600	26.01.2027	1,065
Чили	XS2388560604	0.55%	EUR	700	21.01.2029	1,199
Чили	XS1236685613	1.88%	EUR	300	27.05.2030	538
Чили	XS1346652891	1.75%	EUR	230	20.01.2026	442
<b>Общо</b>						<b>18,264</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.2. Държавни ценни книжа на държави извън ЕС, продължение

Таблицата по-долу дава детайлна информация за Държавни ценни книжа на държави извън ЕС към 31 декември 2022 г.

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Справедлива стойност /BGN'000/
Израел	XS1023541847	2.88%	EUR	1,230	29.01.2024	2,452
Индонезия	XS2366690332	1.00%	EUR	400	28.07.2029	632
Индонезия	XS1432493879	2.63%	EUR	500	14.06.2023	989
Индонезия	XS1268430201	3.38%	EUR	600	30.06.2025	1,180
Индонезия	XS2100404396	0.90%	EUR	450	14.02.2027	779
Индонезия	XS2069959398	1.40%	EUR	300	30.10.2031	457
Китай	XS2078533218	0.50%	EUR	400	12.11.2031	593
Китай	XS2259626856	0.25%	EUR	350	25.11.2030	544
Китай	XS2078532913	0.13%	EUR	400	12.11.2026	691
Колумбия	XS1385239006	3.88%	EUR	510	22.03.2026	966
Мексико	XS1751001139	1.75%	EUR	540	17.04.2028	955
Мексико	XS1974394675	1.63%	EUR	1,030	08.04.2026	1,917
Чили	XS2369244087	0.10%	EUR	600	26.01.2027	1,004
Чили	XS2388560604	0.55%	EUR	700	21.01.2029	1,123
Чили	XS1236685613	1.88%	EUR	300	27.05.2030	513
Чили	XS1346652891	1.75%	EUR	230	20.01.2026	430
<b>Общо</b>						<b>15,225</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.3. Индивидуални инвестиции (облигации)

Таблицата по-долу дава детайлна информация за Индивидуални инвестиции (облигации) към 31 декември 2023г.

Емитент	ISIN	Кредитен рейтинг	Рейтингова агенция	Валута	Номинал /'000/	Справедлива стойност /BGN'000/
UBS GROUP AG	CH0576402181	A-	S&P	EUR	200	344
RENAULT SA	FR0013329315	BB+	S&P	EUR	400	778
PEUGEOT S.A.	FR0013323326	BBB	S&P	EUR	300	584
VALEO SA	FR0013342334	BB+	S&P	EUR	100	190
PKO Bank Polski SA	XS2582358789	A3	Moody's	EUR	300	623
Softbank Group Corp	XS2361253862	BB	S&P	EUR	200	387
NE PROPERTY COOPERATIEF	XS1722898431	BBB	Fitch	EUR	400	758
GENERAL ELECTRIC CO	XS1612542826	BBB	Fitch	EUR	150	285
RENAULT SA	FR0014006W65	BB+	S&P	EUR	200	380
Ford	XS1959498160	BB+	S&P	EUR	200	400
Deutsche Pfandbriefbank AG	DE000A3T0X97	BBB	S&P	EUR	100	185
TEVA PHARM FNC NL II	XS1813724603	BB-	Fitch	EUR	300	594
VOLKSWAGEN Fin Serv AG	XS2438615606	BBB+	S&P	EUR	100	189
Credit Agricole	FR00140098S7	A+	S&P	EUR	200	379
PFIZER INC	XS1574158082	A	Fitch	EUR	170	317
APPLE INC	XS1135337498	AA+	S&P	EUR	120	228
PEPSICO INC	XS1061714165	A+	S&P	EUR	150	296
Volkswagen Leasing	XS2694872081	BBB+	S&P	EUR	200	404
Swedbank AB	XS2404027935	A+	S&P	EUR	100	180
BERKSHIRE HATHAWAY INC	XS1200679071	A+	Fitch	EUR	170	316
AMERICA MOVIL SAB DE CV	XS1379122101	BBB+	S&P	EUR	170	334
ING Bank	XS2697483118	A1	Moody's	EUR	400	809
DAIMLER AG	DE000A289XJ2	A	S&P	EUR	200	386
CK HUTCHISON FINANCE 16	XS1391086987	A-	Fitch	EUR	170	320
VOLVO CAR AB	XS1724626699	Ba1	Moody's	EUR	190	370
SAP SE	DE000A2TSTE8	A	S&P	EUR	100	190
THYSSENKRUPP AG	DE000A14J587	Ba3	Moody's	EUR	350	687
DEUTSCHE BANK AG	DE000DL19US6	BBB-	S&P	EUR	200	392
LeasePlan Corporation NV	XS2384269101	A-	S&P	EUR	250	449
DXC Capital Funding LTD	XS2384715244	Baa2	Moody's	EUR	200	347
QUALCOMM INC	US747525AF05	A	S&P	USD	150	262
ALIBABA GROUP HOLDING	US01609WAQ50	A1	Moody's	USD	200	349
AMAZON.COM INC	US023135BC96	A1	Moody's	USD	200	344
GOLDMAN SACHS GROUP INC	XS1796209010	BBB+	S&P	EUR	150	284
GOLDMAN SACHS GROUP INC	XS1458408561	BBB+	S&P	EUR	200	379
DXC TECHNOLOGY CO	XS1883245331	Baa2	Moody's	EUR	390	749
VERIZON COMMUNICATIONS	XS1146282634	BBB+	S&P	EUR	190	375
VERIZON COMMUNICATIONS	XS1708161291	BBB+	S&P	EUR	200	375
Raiffeisen Bank Romania	XS2700245561	Baa2	Moody's	EUR	100	205
Raiffeisen Bank Intl.	XS2682093526	Baa3	Moody's	EUR	300	622
Banka Transilvania	XS2724401588	BB	Fitch	EUR	200	404
VALEO SA	FR0014004UE6	BB+	S&P	EUR	100	172
<b>Общо</b>						<b>16,621</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.3. Индивидуални инвестиции (облигации), продължение

Таблицата по-долу дава детайлна информация за Индивидуални инвестиции (облигации) към 31 декември 2022 г.

Емитент	ISIN	Кредитен рейтинг	Рейтингова агенция	Валута	Номинал /'000/	Справедлива стойност /BGN'000/
UBS GROUP AG	CH0576402181	A-	S&P	EUR	200	319
RENAULT SA	FR0013329315	Ba2	Moody's	EUR	400	752
PEUGEOT S.A.	FR0013323326	Baa3	Moody's	EUR	300	573
VALEO SA	FR0013342334	BB+	S&P	EUR	100	182
SoftBank Group Corp	XS1811213781	BB+	S&P	EUR	200	391
Softbank Group Corp	XS2361253862	BB+	S&P	EUR	200	370
NE PROPERTY COOPERATIEF	XS1722898431	BBB	Fitch	EUR	400	730
GENERAL ELECTRIC CO	XS1612542826	BBB	Fitch	EUR	150	277
RENAULT SA	FR0014006W65	Ba2	Moody's	EUR	200	344
Ford	XS1959498160	Ba2	Moody's	EUR	200	392
Deutsche Pfandbriefbank AG	DE000A3T0X97	BBB+	S&P	EUR	100	177
TEVA PHARM FNC NL II	XS1813724603	BB-	Fitch	EUR	300	569
VOLKSWAGEN Fin Serv AG	XS2438615606	BBB+	S&P	EUR	100	182
Credit Agricole	FR00140098S7	A+	S&P	EUR	200	368
PFIZER INC	XS1574158082	A	Fitch	EUR	170	307
APPLE INC	XS1135337498	AA+	S&P	EUR	120	223
PEPSICO INC	XS1061714165	A+	S&P	EUR	150	292
Bank of China Luxemburg	XS2099704731	A	Fitch	EUR	200	391
Swedbank AB	XS2404027935	A+	S&P	EUR	100	171
BERKSHIRE HATHAWAY INC	XS1200679071	A+	Fitch	EUR	170	302
AMERICA MOVIL SAB DE CV	XS1379122101	BBB+	S&P	EUR	170	328
DAIMLER AG	DE000A289XH6	A-	Fitch	EUR	200	391
DAIMLER AG	DE000A289XJ2	A-	Fitch	EUR	200	376
CK HUTCHISON FINANCE 16	XS1391086987	A-	Fitch	EUR	170	297
VOLVO CAR AB	XS1724626699	Ba1	Moody's	EUR	190	355
SAP SE	DE000A2TSTE8	A	S&P	EUR	100	187
THYSSENKRUPP AG	DE000A14J587	B1	Moody's	EUR	350	681
DEUTSCHE BANK AG	DE000DL19US6	BBB-	S&P	EUR	200	377
LeasePlan Corporation NV	XS2384269101	BBB-	S&P	EUR	250	418
DXC Capital Funding LTD	XS2384715244	BBB-	S&P	EUR	200	322
QUALCOMM INC	US747525AF05	A	S&P	USD	150	269
ALIBABA GROUP HOLDING	US01609WAQ50	A+	Moody's	USD	200	355
AMAZON.COM INC	US023135BC96	A1	Moody's	USD	200	349
GOLDMAN SACHS GROUP INC	XS1796209010	BBB+	S&P	EUR	150	267
GOLDMAN SACHS GROUP INC	XS1458408561	BBB+	S&P	EUR	200	366
DXC TECHNOLOGY CO	XS1883245331	Baa2	Moody's	EUR	390	715
VERIZON COMMUNICATIONS	XS1146282634	Baa1	Moody's	EUR	190	369
VERIZON COMMUNICATIONS	XS1708161291	BBB+	S&P	EUR	200	359
VALEO SA	FR0014004UE6	BB+	S&P	EUR	100	151
<b>Общо</b>						<b>14,244</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.4. Индекси и взаимни фондове

Таблицата по-долу дава детайлна информация за Индексни и взаимни фондове към 31 декември 2023 г.

Емитент	ISIN	Брой	Валута	Справедлива стойност /BGN'000/
SPDR Dow Jones Industrial Average	US78467X1090	11,246	USD	7,500
IVV iShares S&P 500 Index Fund	US4642872000	1,164	USD	983
Invesco Dynamic Pharmaceutic	US46137V6627	3,427	USD	461
Vanguard S&P 500 ETF	US9229083632	9,650	USD	7,458
ISHARES MSCI USA Minimum Volatility	US46429B6974	13,616	USD	1,879
SCHRODER ISF China A	LU1713307699	9,093	USD	1,879
SCHRODER Indian Equity Class C	LU0264410993	1,071	USD	628
Vanguard Consumer Staples ETF	US92204A2078	2,244	USD	759
Invesco Solar ETF	US46138G7060	4,367	USD	413
Health Care Select Sector SPDR ETF	US81369Y2090	3,243	USD	782
S&P Depository Receipts	US78462F1030	1,091	USD	918
iShares Global Clean Energy ETF	US4642882249	16,500	USD	456
DB X-TRACKERS DAX	LU0274211480	1,546	EUR	479
CAC 40	FR0007052782	8,682	EUR	1,258
Lyxor STOXX Europe 600 Basic Resources	LU1834983550	2,279	EUR	408
Amundi MSCI Nordic	LU1681044647	1,377	EUR	1,677
Amundi MSCI EM Asia UCITS ETF	LU1681044480	23,584	EUR	1,498
Dow Jones Eurostoxx 50	DE0005933956	7,354	EUR	652
ISHR EUR 600 HEALTH CARE(DE)	DE000A0Q4R36	2,171	EUR	449
Xtrackers MSCI Nordic ETF	IE00B9MRHC27	7,036	EUR	688
VIG Private Markets Fund SCA SICAV-RAIF	LU2636716941	921	EUR	183
iShares MSCI Japan EUR Hedged	IE00B42Z5J44	15,025	EUR	2,227
<b>Общо</b>				<b>33,635</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.4. Индекси и взаимни фондове, продължение

Таблицата по-долу дава детайлна информация за Индексни и взаимни фондове към 31 декември 2022 г.

Емитент	ISIN	Брой	Валута	Справедлива стойност /BGN'000/
SPDR Dow Jones Industrial Average	US78467X1090	11,246	USD	6,834
IVV iShares S&P 500 Index Fund	US4642872000	1,164	USD	820
Invesco Dynamic Pharmaceutic	US46137V6627	3,427	USD	494
Vanguard S&P 500 ETF	US9229083632	9,650	USD	6,218
ISHARES MSCI USA Minimum Volatility	US46429B6974	13,616	USD	1,801
SCHRODER ISF China A	LU1713307699	9,093	USD	2,285
SCHRODER Indian Equity Class C	LU0264410993	1,071	USD	537
Invesco QQQ Trust Series 1	US46090E1038	4,164	USD	2,033
Invesco Solar ETF	US46138G7060	4,367	USD	586
Invesco Aerospace & Defense ETF	US46137V1008	3,176	USD	457
S&P Depository Receipts	US78462F1030	1,091	USD	765
iShares Global Clean Energy ETF	US4642882249	16,500	USD	602
DB X-TRACKERS DAX	LU0274211480	1,546	EUR	400
CAC 40	FR0007052782	8,682	EUR	1,080
Lyxor STOXX Europe 600 Basic Resources	LU1834983550	2,279	EUR	416
Amundi MSCI Nordic	LU1681044647	1,377	EUR	1,435
Amundi MSCI EM Asia UCITS ETF	LU1681044480	23,584	EUR	1,441
Dow Jones Eurostoxx 50	DE0005933956	7,354	EUR	547
ISHR EUR 600 HEALTH CARE(DE)	DE000A0Q4R36	2,171	EUR	422
Xtrackers MSCI Nordic ETF	IE00B9MRHC27	11,479	EUR	986
iShares STOXX Europe 600 Basic Resources	DE000A0F5UK5	3,239	EUR	394
iShares MSCI Japan EUR Hedged	IE00B42Z5J44	15,025	EUR	1,690
<b>Общо</b>				<b>32,243</b>

## 8.5.5 Акции

Таблицата по-долу дава детайлна информация за инвестициите в акции към 31 декември 2023 г. Инвестициите в чуждестранни акции са ориентирани изцяло в Европа и САЩ.

Географско разпределение	Валута	Брой емитенти	Индекс	Справедлива стойност /BGN'000/	Най-голяма единична експозиция /BGN'000/
Европа	EUR	20	Stoxx Europe 600	9,630	843
САЩ	USD	28	S&P 500	11,592	669
<b>Общо</b>				<b>21,222</b>	

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.5. Инвестиции в чужбина, продължение

## 8.5.5. Акции, продължение

Таблицата по-долу дава детайлна информация за инвестициите в акции към 31 декември 2022 г.

Географско разпределение	Валута	Брой емитенти	Индекс	Справедлива стойност /BGN'000/	Най-голяма единична експозиция /BGN'000/
Европа	EUR	16	Stoxx Europe 600	7,621	1,042
САЩ	USD	34	S&P 500	16,458	917
<b>Общо</b>				<b>24,079</b>	

Инвестициите в чуждестранни акции са ориентирани изцяло в Европа и САЩ.

## 8.6. Таблица по матуритети на ценните книжа

Долуизложената таблица представя договорната матуритетната структура на ценните книжа към 31 декември 2023 г.

Падеж	Справедлива стойност към 31.12.2023						Общо
	до 1 месец	от 1 до 6 месеца	от 6 месеца до 1 година	от 1 до 5 години	над 5 години		
	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/
ДЦК в лева	24,054	-	28	28	18,419	8,826	27,301
ДЦК в евро	-	-	-	-	-	-	-
Корпоративни облигации в лева	342	3	403	-	-	-	406
Корпоративни облигации в евро	4,222	225	107	97	2,408	2,569	5,406
Чуждестранни облигации в долари	4,439	-	80	434	1,164	4,137	5,815
Чуждестранни облигации в евро	64,044	4,129	6,514	4,170	34,642	22,353	71,808
<b>Общо</b>	<b>97,101</b>	<b>4,357</b>	<b>7,132</b>	<b>4,729</b>	<b>56,633</b>	<b>37,885</b>	<b>110,737</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.6. Таблица по матуритети на ценните книжа, продължение

Долуизложената таблица представя договорната матуритетната структура на ценните книжа към 31 декември 2022 г.

Падеж	Справедлива	до 1 месец	от 1 до 6 месеца	от 6 месеца до 1 година	от 1 до 5 години	над 5 години	Общо
	стойност към 31.12.2022						
	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/
ДЦК в лева	22,140	-	28	28	18,419	8,882	27,357
ДЦК в евро	-	-	-	-	-	-	-
Корпоративни облигации в лева	357	6	6	12	352	-	376
Корпоративни облигации в евро	3,238	119	47	1,043	1,812	1,183	4,204
Чуждестранни облигации в долари	973	-	17	17	1,082	-	1,116
Чуждестранни облигации в евро	50,225	950	1,437	1,514	37,634	16,515	58,050
<b>Общо</b>	<b>76,933</b>	<b>1,075</b>	<b>1,535</b>	<b>2,614</b>	<b>59,299</b>	<b>26,580</b>	<b>91,103</b>

## 8.7. Вземания, свързани с инвестиции

Към 31 декември 2023 г. Фондът има вземания, свързани с инвестиции в размер на 251 хил. лв., (31.12.2022 г.: 184 хил. лв.) разпределени както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000
Вземане, свързано с ценни книжа	79	-
Вземане, свързано с инвестиционни имоти	142	142
Дивиденди	30	41
Други	-	1
<b>Общо</b>	<b>251</b>	<b>184</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 8. Нетни активи на пенсионния фонд, продължение

## 8.8. Акции и дялове на местни емитенти

Портфейлът от индивидуални акции на ДПФ към 31 декември 2023 г. се състои от 9 емитента - водещи местни компании. Общата сума на инвестициите е в размер на 5,737 хил. лв. (31.12.2022 г. – 5,780 хил. лв.). Най-голямото изложение към един емитент е в размер на 1,439 хил. лв. (31.12.2022 г. – 1,387 хил. лв.). Вложенията в акции/дялове на местни фондове са в общо 2 фонда за сумата от 1,445 хил. лв. (31.12.2022 г. - 1,144 хил. лв.).

## 8.8. Задължения на Доброволен пенсионен фонд

Към 31 декември 2023 г. Доброволният пенсионен фонд има общо задължения в размер на 390 хил. лв. (31 декември 2022 г. – 54 хил. лв.), разпределени както следва:

- 368 хил. лв., представляващи дължимите такси към Пенсионно-осигурителна компания Доверие;
- 22 хил. лв., свързани с ДОД, удържан при плащания на осигурени лица (2022: 16 хил. лв.).

## 9. Нетни активи на разположение на осигурените лица

Нетните активи на разположение на осигурените лица включват доброволни вноски, както и разпределената доходност по партидите на осигурените лица.

Таблица по-долу представя дохода за разпределение на осигурените лица по видове инвестиции.

	Резултат	
	2023	2022
	BGN'000	BGN'000
Депозити и разплащателни сметки	465	26
Акции	3,804	(3,096)
АДСИЦ	459	357
КИС	4,289	(4,968)
ДЦК и ЗУНК	4,793	(9,318)
Корпоративни облигации	833	(464)
Форуърди	612	(4,054)
Други	(1,026)	(929)
<b>Общо</b>	<b>14,229</b>	<b>(22,446)</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 10. Такси и удръжки

Компанията начислява такса върху всяка вноска, направена от осигурено лице и инвестиционна такса (9% от реализираната от Фонда доходност). Такса в размер на 10% , но не повече от 20 лева се удържа при частично или пълно теглене на средствата от партидата на осигуреното лице преди настъпване на осигурително събитие.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	BGN'000	BGN'000
Брутно получени вноски от осигурени лица	12,665	12,861
Такса управление	<u>(307)</u>	<u>(300)</u>
Нетно получени вноски от осигурени лица	<u><u>12,358</u></u>	<u><u>12,561</u></u>

В Отчета за изменението на нетните активи на разположение на осигурените лица постъпленията от вноски за 2023 г. и 2022 г. са представени на нетна база.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	BGN'000	BGN'000
Инвестиционна такса	<u><u>1,281</u></u>	<u><u>-</u></u>

## 11. Приходи от дивиденди

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	BGN'000	BGN'000
Акции	822	902
АДСИЦ	169	252
КИС	414	437
<b>Общо</b>	<u><u>1,405</u></u>	<u><u>1,591</u></u>

## 12. Приходи от лихви

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	BGN'000	BGN'000
Депозити и разплащателни сметки	465	26
ДЦК	1,022	840
Корпоративни облигации	<u>508</u>	<u>464</u>
<b>Общо</b>	<u><u>1,995</u></u>	<u><u>1,330</u></u>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 13. Нетни печалби/(загуби) от български финансови инструменти, определени по справедлива стойност в печалбата или загубата

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	BGN'000	BGN'000
АДСИЦ	290	105
Акции	(206)	(352)
ДЦК и ЗУНК	1,923	(4,150)
КИС	302	(211)
Корпоративни облигации	(243)	(20)
Форуърди	612	(4,054)
Други	(189)	(166)
<b>Общо печалба/(загуба)</b>	<b><u>2,489</u></b>	<b><u>(8,848)</u></b>

## 14. Нетни печалби/(загуби) от чуждестранни финансови инструменти, определени по справедлива стойност в печалбата или загубата

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	BGN'000	BGN'000
ДЦК и ЗУНК	1,848	(5,632)
Общински облигации		
Корпоративни облигации	568	(1284)
<b>Дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през печалби/(загуби)</b>	<b><u>2,416</u></b>	<b><u>(6,916)</u></b>
Акции	3,188	(3,646)
КИС	3,573	(5,194)
<b>Капиталови инструменти, оценявани по справедлива стойност през печалби/(загуби)</b>	<b><u>6,761</u></b>	<b><u>(8,840)</u></b>
Други		(4)
<b>Общо печалба / (загуба)</b>	<b><u>9,177</u></b>	<b><u>(15,760)</u></b>

## 15. Нетен резултат по инвестиционни имоти

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	BGN'000	BGN'000
Приходи от инвестиционни имоти	7	-
Разходи по инвестиционни имоти	(844)	(759)
<b>Общо</b>	<b><u>(837)</u></b>	<b><u>(759)</u></b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 16. Счетоводни класификации и справедливи стойности

Следните таблици показват балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви и тяхната счетоводна класификация.

## Финансови активи

	По справедлива стойност през печалба/загуба		По амортизируема стойност	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	10,653	14,248
Вземания, свързани с инвестиции	-	-	251	184
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	279	91	-	-
Депозити	-	-	2,502	-
ДЦК	75,917	59,095	-	-
Корпоративни облигации	21,184	17,839	-	-
КИС	35,081	33,386	-	-
Акции	26,958	29,859	-	-
<b>Общо</b>	<b>159,419</b>	<b>140,270</b>	<b>13,406</b>	<b>14,432</b>

## Финансови пасиви

	По справедлива стойност през печалба/загуба		По амортизируема стойност	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Задължения	-	-	390	54
<b>Общо</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>390</b>	<b>54</b>

Разпределение на активите по нива на чувствителност в йерархията на справедливата стойност (според източника и входящите данни за определяне на справедливата стойност) е посочено в следната таблица.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 16. Счетоводни класификации и справедливи стойности, продължение

Следната таблица представя анализ на йерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Фонда към 31 декември 2023 г.:

	Ниво 1		Ниво 2		Ниво 3	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
<b>Финансови активи</b>						
ДЦК	51,863	36,955	24,054	22,140	-	-
Корпоративни облигации	16,620	14,244	4,564	2,860	-	735
КИС	34,898	33,386	-	-	183	-
Акции	24,684	27,677	-	755	2,274	1,427
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	279	91	-	-
<b>Общо</b>	<b>128,065</b>	<b>112,262</b>	<b>28,897</b>	<b>25,846</b>	<b>2,457</b>	<b>2,162</b>

Следната таблица представя равнение на движението от началното салдо до крайното салдо на справедливите стойности от Ниво 3.

	2023	2022
	BGN'000	BGN'000
<b>Общо начално салдо</b>	<b>2,162</b>	<b>1,481</b>
<b>Акции</b>		
<b>Начално салдо</b>	<b>1,427</b>	<b>910</b>
Печалби/(загуби), отразени в отчета за доходите	118	(35)
Покупки	-	-
Продажби	-	-
Погасяване	-	-
Трансфериране в/от ниво 1 и ниво 2	729	552
<b>Крайно салдо</b>	<b>2,274</b>	<b>1,427</b>
<b>Корпоративни и ипотечни облигации, в т.ч. без котировка</b>		
<b>Начално салдо</b>	<b>735</b>	<b>571</b>
Печалби/(загуби), отразени в отчета за доходите	(276)	164
Покупки	-	-
Продажби	(459)	-
Погасяване	-	-
Трансфериране в/от ниво 1 и ниво 2	-	-
<b>Крайно салдо</b>	<b>-</b>	<b>735</b>
<b>КИС</b>		
<b>Начално салдо</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
Печалби/загуби, отразени в отчета за доходите	3	-
Покупки	180	-
Продажби	-	-
Погасяване	-	-
Трансфериране в/от ниво 1 и ниво 2	-	-
<b>Крайно салдо</b>	<b>183</b>	<b>0</b>
<b>Общо крайно салдо</b>	<b>2,457</b>	<b>2,162</b>

Входящите трансфери в Ниво 3 представляват емисии, за които критериите за активен пазар не са били спазени към края на периода и са оценени чрез техники за оценяване.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 16.Счетоводни класификации и справедливи стойности, продължение

## Финансови пасиви, продължение

Фондът използва следните техники за оценка при определяне на справедливата стойност на активите:

Финансов инструмент	Техники за оценка	Значителни данни от нерегулиран източник (само Ниво 3)	Връзка между ключови данни от нерегулиран източник и справедливата стойност (само Ниво 3)
Валутни форуърди	Справедливата стойност на валутните форуърди се определя на база разликата между договорения форуърден валутен курс и валутния курс на БНБ за съответния ден.		
Акции	Справедливата стойност на акциите се определя на база на метода на дисконтираните парични потоци или метод базиран на нетната балансова стойност.	-Цената на финансиране със собствен капитал -Очаквани парични потоци	Увеличаване на цената на финансиране със собствен капитал намалява справедливата стойност на акциите. Увеличаването на размера на очакваните парични потоци увеличава справедливата стойност на акциите.
Инвестиционни имоти	Комплекс от приложими методи, използвани от независим оценител, вкл. Метод на сравнителните продажби за определяне стойността на земята / Метод на остатъчната стойност, където Методът на сравнителните продажби е неприложим/ Метод на разходите за определяне стойността на сградния фонд/ Общо приета формула за оценка право на строеж	Корекционни коефициенти за местоположение, офертност, вид на сравнимите имоти – пазарни аналози	При повишаване на корекционните коефициенти стойността на оценяваните имоти ще се намали  При покачване на пазарните цени на използваните за сравнение имоти, стойността на оценявания имот ще нарасне.
КИС	Справедливата стойност на КИС се определя на база на информация получена от емитента за изчислената от него нетна стойност на активите за един дял.		

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

### 17. Управление на финансовия риск

Предвид същността на ДПФ, единствено притежаваните финансови инструменти определят състоянието и представянето на Фонда. Рисковете, произтичащи от финансовите инструменти могат да бъдат разделени основно на:

- Кредитен риск
- Пазарен риск, в т.ч. промяна в пазарната стойност или в паричния поток във връзка с промени в лихвените проценти
  - Валутен риск
  - Друг пазарен риск
- Ликвиден риск
- Регулаторен риск
- Политически риск

Фондът е изложен на рискове, произтичащи от използването на финансови инструменти. В следващите пояснителни бележки са описани целите, политиките и процесите за управление на тези рискове, както и използваните методи за измерването им. Допълнително количествена информация, относима към рисковете може да бъде намерена по-долу.

#### Основни финансови инструменти

Основните финансови инструменти, използвани от ДПФ и които формират рисковата експозиция са както следва:

- Вземания;
- Парични средства и парични еквиваленти.
- Депозити;
- Държавни ценни книги;
- Облигации (корпоративни, общински, ипотечни);
- КИС;
- Акции.

#### Цели, политики и процеси

Управителният съвет има общото задължение за определяне на целите и политиките в областта на управление на риска на ДПФ, като са делегирани права за оперативно управление на процесите, така че да се осигури ефективно постигане на целите и следване на политиките в рамките на финансовата дейност. Ежемесечно се изготвят отчети и доклади с резултатите за периода и анализа им.

Общата цел и политиките са в посока на оптимизация на риска, без ненужно да се достигне до намаляване на конкурентността и гъвкавостта на Фонда. Допълнителни детайли по повод политиките могат да бъдат намерени по-долу:

#### *Кредитен риск*

Кредитният риск е риска от финансова загуба, ако насрещна страна по финансов инструмент не успее да изпълни договорен ангажимент. За ДПФ произтича основно от облигационната част на портфейла и паричните средства и депозитите.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

### 17. Управление на финансовия риск, продължение

#### *Кредитен риск, продължение*

За нуждите на оценката ДПФ ползва външни източници на информация, основно международно признати агенции. Когато такава информация не е налична, се използва вътрешна оценка на кредитоспособността на емитента, която включва първоначално анализ на информацията в проспекта, а последващо след листването на борсата и на тримесечните финансови отчети. При анализа на кредитоспособността се изследват както индивидуалните характеристики на емитента, така и потенциала за съответния пазарен сегмент и конкурентните предимства на емитента, както и представянето спрямо прогнозираното в проспекта. Също така регулярно се провеждат срещи с ръководствата на публичните дружества (емитенти на акции и/или облигации), в които Фондът е инвестирал, на които се дискутират финансовото състояние на емитента и перспективите пред развитието на бизнеса му.

Инвестициите на ДПФ в ДЦК, както български, така и чуждестранни, в най-голяма степен са изложени на кредитен риск, който се изразява в промяна на цената на облигациите, породена от промяна в кредитните качества на емитента. Почти всички емитенти, в чиито ДЦК е инвестирал Фондът имат инвестиционен кредитен рейтинг, присъден от международно признати кредитни агенции, като детайлно разпределение по отделни кредитни рейтинги е представено по-долу. Общият размер на инвестициите на фонда в дългови инструменти е 97,101 хил. лв., като при симулационен сценарий със заложен спад в цената на тези инвестиции в размер на 6%, стойността на целия инвестиционен портфейл би се намалила с 5,826 хил. лв., което е 3.29%.

В допълнение ДПФ инвестира преимуществено в дългови ценни книжа, обезпечени с ипотечи, залози, вземания и застраховка финансов риск. За този вид ценни книжа законодателството предвижда контролна роля на банката-довереник, която следи за финансовото състояние на емитента и за надлежността и количеството на обезпечението. Инвестиционният комитет разглежда риска за концентрация на кредитен риск. Обект на преглед са кредитния рейтинг, резултатите за периода и докладите на банките довереници.

Кредитен риск, макар и минимален, съществува за паричните средства в банката-попечител. За целта регулярно се прави анализ на финансовото състояние на банката попечител и оценка на кредитния риск.

Банковите депозити са обичайно краткосрочни и средносрочни със срок до падеж до 2 години. Приемлива насрещна страна може да бъде банка с рейтинг от външна агенция най-малко равен на ВВ или еквивалентен. Изключения се допускат само за период от шест месеца и то във връзка с промяна на рейтинга на банка, с която вече са сключени договори за депозити.

ДПФ не използва деривативи за управление на кредитния риск. В случай, че такава необходимост възникне, в строго определени случаи могат да се предприемат такива стъпки за намаляване на риска, ако той е значително концентриран и хомогенен.

Количествено оповестяване на експозицията към кредитен риск, свързан с финансовите активи е посочено по-долу, като допълнително пояснение на вземанията може да бъде намерено в бележка 8.6.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

## Кредитен риск, продължение

	31.12.2023 г. Максимален риск	31.12.2022 г. Максимален риск
	BGN'000	BGN'000
Парични средства и парични еквиваленти	10,653	14,248
Вземания, свързани с инвестиции	251	184
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	279	91
Депозити	2,502	-
ДЦК	75,917	59,095
Корпоративни облигации	21,184	17,839
<b>Общо</b>	<b>110,786</b>	<b>91,457</b>

*Рейтингова скала на риска по методология на Стандарт енд Пуурс или приравнена на нея на финансовите инструменти по справедлива стойност към 31 декември 2023 г.*

/BGN'000/	AAA	AA+	AA	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	Без рейтинг	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	-	-	10,653	-	-	-	-	-	-	-	-	10,653
Вземания, свързани с инвестиции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251	251
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	-	-	279	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	279
Депозити	-	-	-	-	2,502	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,502
ДЦК	5,950	3,484	-	6,421	4,397	-	5,745	2,166	28,869	17,871	1,014	-	-	-	-	75,917
Корпоративни облигации	-	228	-	-	2,673	1,155	1,736	2,340	3,780	347	2,290	1,849	1,281	-	3,505	21,184
<b>Общо</b>	<b>5,950</b>	<b>3,712</b>	<b>-</b>	<b>6,421</b>	<b>9,851</b>	<b>1,155</b>	<b>18,134</b>	<b>4,506</b>	<b>32,649</b>	<b>18,218</b>	<b>3,304</b>	<b>1,849</b>	<b>1,281</b>	<b>-</b>	<b>3,756</b>	<b>110,786</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Кредитен риск, продължение*

*Рейтингова скала на риска по методология на Стандарт енд Пуурс или приравнена на нея на финансовите инструменти по справедлива стойност към 31 декември 2022 г.*

/BGN'000/	AAA	AA+	AA	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	Без рейтинг	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	-	-	14,248	-	-	-	-	-	-	-	-	14,248
Вземания, свързани с инвестиции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	184	184
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	-	-	91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91
Депозити	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ДЦК	-	-	355	-	4,280	-	5,537	1,673	28,876	15,794	2,580	-	-	-	-	59,095
Корпоративни облигации	-	223	-	-	1,836	1,154	1,382	2,048	1,722	1,691	1,449	2,482	569	681	2,602	17,839
<b>Общо</b>	<b>-</b>	<b>223</b>	<b>355</b>	<b>-</b>	<b>6,207</b>	<b>1,154</b>	<b>21,167</b>	<b>3,721</b>	<b>30,598</b>	<b>17,485</b>	<b>4,029</b>	<b>2,482</b>	<b>569</b>	<b>681</b>	<b>2,786</b>	<b>91,457</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Кредитен риск, продължение***Пари в банки**

Парите в банки са класифицирани, като краткосрочни финансови активи.

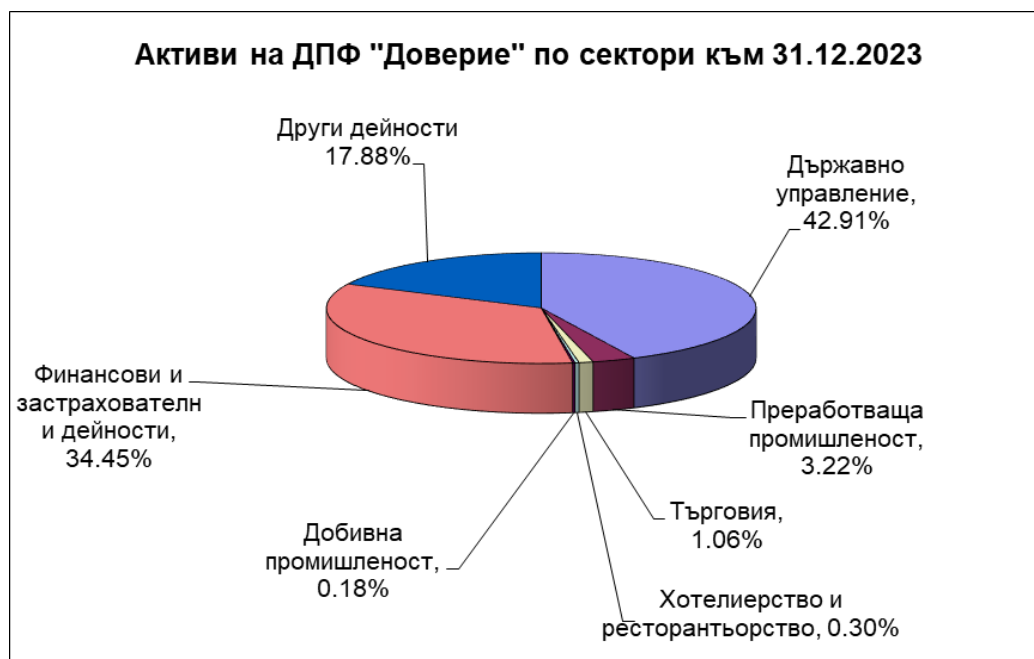
Парични средства в банка попечител към 31 декември 2023 г.:

	<u>Рейтинг към 31 декември 2023 г.</u>	<u>Салдо към 31 декември 2023 г.</u> /BGN'000/
ОББ АД	A-	10,653

Парични средства в банка попечител към 31 декември 2022 г.:

	<u>Рейтинг към 31 декември 2022 г.</u>	<u>Салдо към 31 декември 2022 г.</u> /BGN'000/
ОББ АД	A-	14,248

*Следната графика представя концентрацията на активите по икономически сектори към 31 декември 2023 г.*

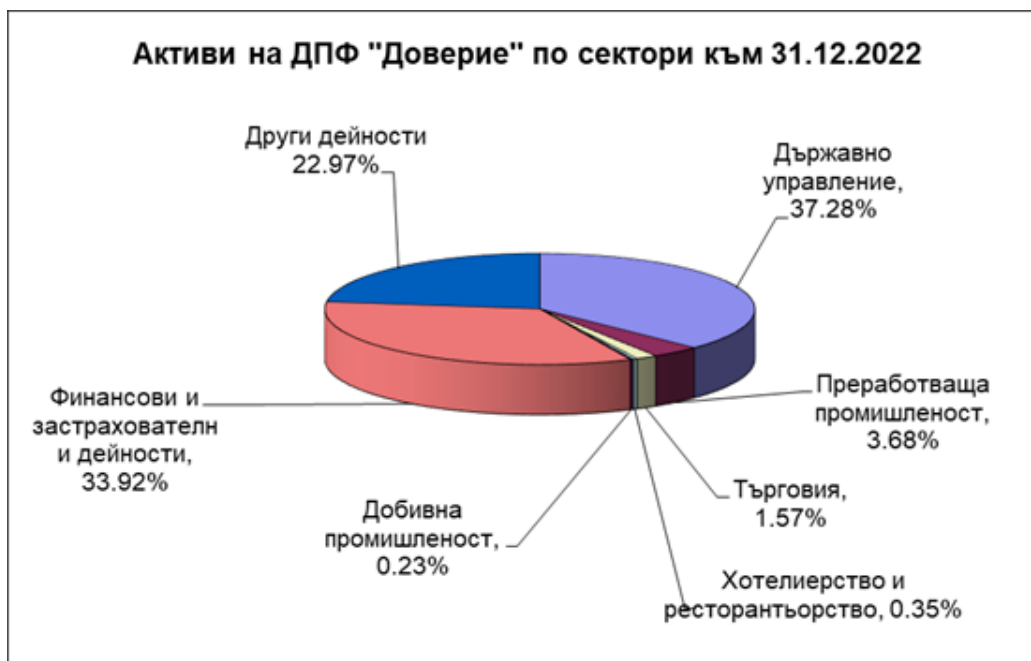


## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Кредитен риск, продължение*

Следната графика представя концентрацията на активите по икономически сектори към 31 декември 2022 г.

*Забележка:*

В сектор „Финансови и застрахователни дейности” са включени банкови депозити, инвестиции в АДСИЦ и КИС, ценни книжа, емитирани от кредитни институции и холдинги.

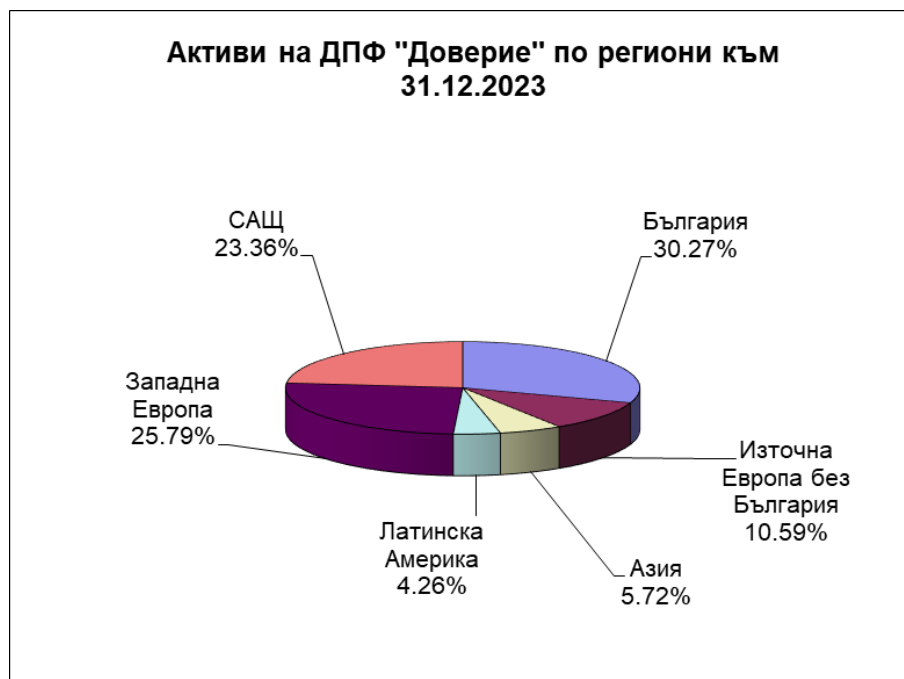
В сектор "Други" са включени инвестициите на фонда в недвижими имоти, вземанията (без валутните форуърди) и паричните средства.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

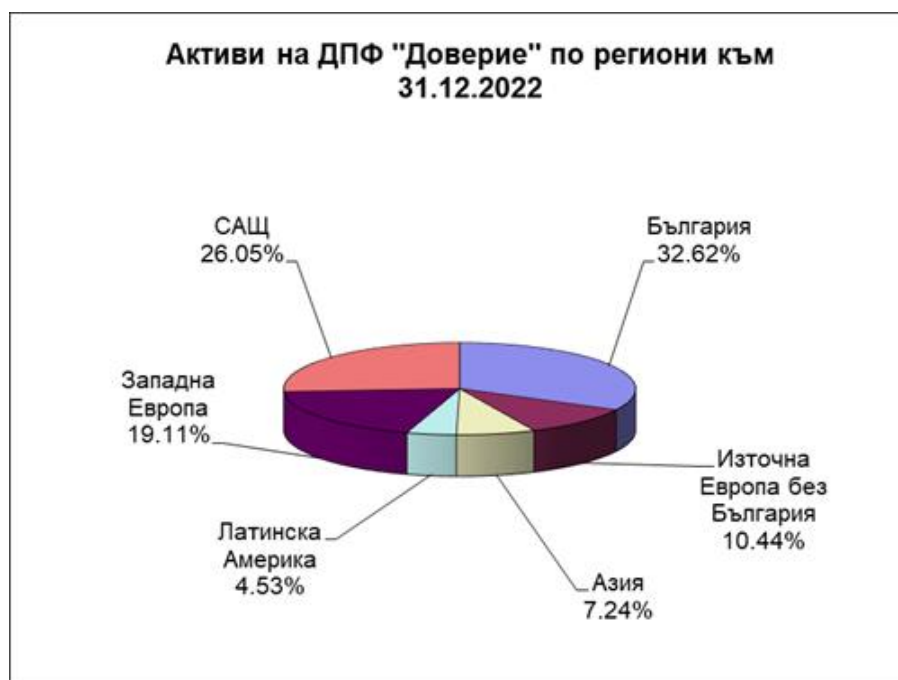
17. Управление на финансовия риск, продължение

*Кредитен риск, продължение*

*Следната графика представя концентрацията по географски райони на активите към 31 декември 2023 г.*



*Следната графика представя концентрацията по географски райони на активите към 31 декември 2022 г.*



**БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ**

**17. Управление на финансовия риск, продължение**

**Пазарен риск**

Пазарният риск произтича от притежаваните от Фонда лихвоносни, търгуеми и деноминирани в чужда валута финансови инструменти. Това е риска от промяна на справедливата стойност или бъдещите парични потоци според промени в лихвените проценти, валутните курсове или други пазарни фактори.

**Показатели за измерване на риска на портфейла като цяло:**

Показатели	2022 г.	2023 г.	2022г. – 2023 г.
Годишна доходност	(12.31%)	7.85%	(-2.75%)
Стандартно отклонение	7.83%	3.56%	6,12%
Безрискова норма на възвръщаемост	0.00%	3,21%	1.61%
Коефициент на Шарп	(1.57)	1.31	(-0.71)
Модифициран коефициент на Шарп	(0.01)	1.31	(-0.003)

Показателят Стойност под риск (VaR) е представен, като са използвани данните за стойността на един дял на ДПФ „Доверие“ /под риск се разбира колебанието в стойността на един дял и са изчислени ежедневните отклонения в процент/. Избраният модел – исторически VaR, ръководството счита за единствено приложим, поради неговата яснота, използването на обективни данни и възможността за сравнение.

Стойност под риск	2022 г.	2023 г.	2022 г. – 2023 г.
	1 ден	1 ден	1 ден
Доверителен интервал			
95%	(0.95%)	(0.33%)	(0.62%)
99%	(1.38%)	(0.54%)	(1.19%)

**Лихвен риск**

**Управление на реформата на референтния лихвен процент и свързаните с това рискове**

През втората половина на 2019 г. методологията за изчисляване на Eonia беше модифицирана. Замяната на индекса (EONIA) с нова еврова безрискова стойност, се наложи тъй като (EONIA), вече не отговаряше на критериите на регулацията на ЕС за показатели. Съгласно регулациите на ЕС след 1 януари 2020 г. (EONIA) не може да се използва за нови финансови договори. Все пак, (EONIA) продължи да се публикува до началото на януари 2022 г., През този период ЕЦБ препоръча на участниците на пазара постепенно да заменят (EONIA) за всичките си продукти и договори, с новата (€STR) стандартна референтна ставка. (€STR) също е *overnight* референтна ставка на банките в рамките на еврозоната съобразена с разпоредбите на ЕС. Тя представлява средната стойност от 35 различни лихвени проценти, които покриват пет основни валути - щатски долари, евро, британски лири, японски йени и швейцарски франк. (€STR) представлява средна стойност на едро на ставките в Европа по необезпечените овърнайт банкови заеми. Тези ставки на едро обикновено се използват от банки и институционални инвеститори, като и пенсионни фондове. Една от ключовите причини за преминаването към (€STR) е, че ще има повече банки, допринасящи за средната ставка, отколкото в момента с (EONIA). Дружеството прилага алтернативните ставки, като се съобразява с регулацията на ЕС.

**БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ**

**17. Управление на финансовия риск, продължение**

Към настоящия момент Фондът не притежава експозиции които могат да бъдат повлияни от предприетите реформи по отношение на референтните лихвени проценти. Звеното за управление на риска наблюдава и управлява прехода към алтернативни ставки и оценява до каква степен паричните потоци биха могли да бъдат повлияни в резултат на извършваната реформата. Звеното предоставя периодични доклади за управление на лихвения риск и рисковете, произтичащи от реформата.

Рискът от промяна в лихвените проценти се формира основно от притежаваните в портфейла дългови ценни книжа с фиксиран купон. Управлението на риска се извършва чрез диверсификация между книжа с фиксиран и променлив купон. Фондът анализира риска от промяна на лихвените проценти периодично. Прилага се симулационен анализ, като в резултат на анализа мениджмънтът счита, че реалистично възможен сценарий е промяна (увеличение) в лихвените проценти с 75 базисни пункта, като при равни други условия резултатът за фонда би бил както следва:

№	Показател	2022 г.	2023 г.
1	Промяна в стойността на инвестиционния портфейл хил. лв.	(1,943)	(2,598)
2	Промяна в стойността на инвестиционния портфейл в %	(1.22%)	(1.47%)

АКТИВИ /BGN'000/	Инструменти с плаващ	Инструменти с фиксиран	Нелихвоносни	Общо
	лихвен процент	лихвен процент		
Парични средства и парични еквиваленти	-	10,653	-	10,653
Банкови депозити	-	2,502	-	2,502
Ценни книжа, издадени или гарантирани от Българската държава	-	24,053	-	24,053
Ценни книжа, издадени от Български емитенти	443	4,121	7,182	11,746
Инвестиции в чужбина	-	68,484	54,857	123,341
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	279	279
Вземания, свързани с инвестиции	-	-	251	251
Инвестиционни имоти	-	-	4,105	4,105
<b>Общо активи</b>	<b>443</b>	<b>109,813</b>	<b>66,674</b>	<b>176,930</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Лихвен риск, продължение**Управление на реформата на референтния лихвен процент и свързаните с това рискове продължение*

ПАСИВИ	Инструменти с плаващ лихвен процент	Инструменти с фиксиран лихвен процент	Нелихвоносни	Общо
/BGN'000/				
Задължения към ПОК	-	-	368	368
Задължения, свързани с инвестиции	-	-	-	-
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	-	-	-
Други пасиви	-	-	22	22
<b>Общо пасиви</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>390</b>	<b>390</b>

*Валутен риск*

Фондът е местно лице на Република България. Независимо, че функционалната валута е български лев, Фондът е изложен на риска от промяна на валутните курсове, произтичащ основно от финансови инструменти, деноминирани в други валути, освен лева и евро. На валутен риск са изложени и инвестициите на Фонда, които са деноминирани в евро или лева, но тяхната стойност е зависима от измененията на курса на обмяна между трета валута и лев или евро. Текущо през отчетния период такива финансови инструменти са присъствали в инвестиционния портфейл на Фонда.

За управление на валутния риск се използват форуърдни сделки, сключвани за период до един месец и подновявани на датата на падежа с няколко банки на местния пазар.

За да се намали рискът от евентуално неблагоприятно изменение в бъдеще на курса между евро и лев, преобладаващата част от инвестициите на Фонда са деноминирани в евро.

Симулационен анализ при 10% обезценка на еврото, спрямо американския долар към датата на отчета, при равни други условия би довела до увеличаване на резултата съответно с 63 хил. лв. И обратното при 10% обезценка на американския долар спрямо еврото резултатът би се намалил съответно с 53 хил. лв.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Валутен риск, продължение*

Валутната експозиция на фонда към 31 декември 2023 г. по типове активи и пасиви по балансова стойност, категоризирани по вид валута е, както следва:

/BGN'000/	BGN	EUR	USD	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	3,805	2,155	4,693	10,652
Банкови депозити	-	2,502	-	2,502
Финансови активи по справедлива стойност през печалби или загуби	30,175	88,819	40,146	159,140
Вземания	142	79	30	251
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	279	279
Инвестиционни имоти	4,105	-	-	4,105
<b>Общо активи</b>	<b>38,227</b>	<b>93,555</b>	<b>45,148</b>	<b>176,930</b>
Задължения към ПОК	368	-	-	368
Други пасиви	22	-	-	22
<b>Общо пасиви</b>	<b>390</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>390</b>

Валутната експозиция на фонда към 31 декември 2022 г. по типове активи и пасиви по балансова стойност, категоризирани по вид валута е, както следва:

/BGN'000/	BGN	EUR	USD	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	5,719	5,497	3,032	14,248
Финансови активи по справедлива стойност през печалби или загуби*	28,319	70,998	40,862	140,179
Вземания	142	-	42	184
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	91	91
Инвестиционни имоти	4,938	-	-	4,938
<b>Общо активи</b>	<b>39,118</b>	<b>76,495</b>	<b>44,027</b>	<b>159,640</b>
Задължения към ПОК	38	-	-	38
Други пасиви	16	-	-	16
<b>Общо пасиви</b>	<b>54</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>54</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Валутен риск, продължение*

Следващата таблица обобщава експозицията на фонда на валутен риск към 31 декември 2023 г. В нея са включени активите и пасивите по балансова стойност, категоризирани по вид валута.

Валутна експозиция (активи/пасиви)	Функционална валута	
	Български лев	
	2023 г.	2022 г.
	BGN'000	BGN'000
Евро	93,555	76,495
Щатски долар	45,148	44,025
<b>Общо</b>	<b>138,703</b>	<b>120,520</b>

Следната таблица представя концентрацията по валута на активите към 31 декември 2023 г.

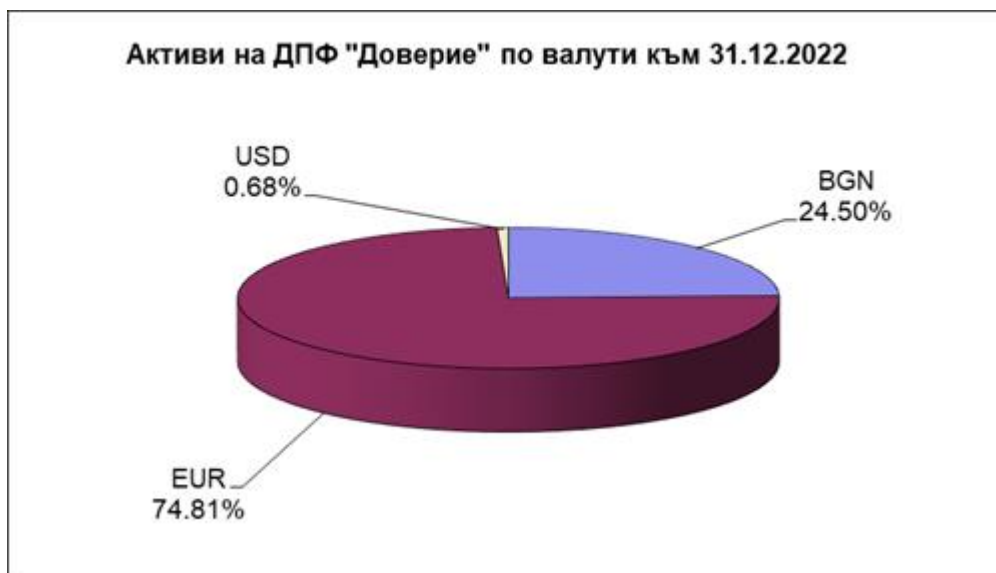


## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Валутен риск, продължение*

Следната таблица представя концентрацията по валута на активите към 31 декември 2022 г.



*Забележка:*

Експозициите в EUR и USD включват деривативни финансови активи и пасиви.

Таблиците по-долу представят откритите сделки за намаляване на валутния риск към 31 декември 2023 г.

Контрагент	Номинална стойност оригинална валута USD '000	Валутна двойка	Падеж
Ситибанк Европа АД	25,146	EUR/USD	22/01/2024
<b>Справедлива стойност към 31.12.2023 г.</b>			
		<b>Вземане</b>	<b>Задължение</b>
		BGN '000	BGN '000
Валутни форуърди		279	-
<b>Общо</b>		<b>279</b>	<b>-</b>

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Валутен риск, продължение*

Таблиците по-долу представят откритите сделки за намаляване на валутния риск към 31 декември 2022 г.

Контрагент	Номинална стойност оригинална валута USD '000	Валутна двойка	Падеж
Ситибанк Европа АД	23,416	EUR/USD	23/01/2023
			<u>Вземане    Задължение</u>
<b>Справедлива стойност към 31.12.2022 г.</b>			
		BGN '000	BGN '000
Валутни форуърди		91	-
<b>Общо</b>		<u>91</u>	<u>-</u>

**Рискове свързани с икономически условия и макросъбития**

През 2023 г. световните икономики продължиха да се сблъскват с множество макроикономически пречки, включително геополитическа несигурност, инфлация и затегнатата парична политика и финансови условия. Очаква се глобалният икономически растеж да се забави допълнително. Цените на суровините започнаха постепенно възстановяване и глобалните вериги за доставки започнаха да се възстановят, но рисковете от нестабилност в световната икономика остават за дълго. Очаква се растежът на глобалния реален БВП да се забави до 3.0% (IMF forecast). Междувременно новата икономическа реалност се характеризира с множество предизвикателства, от продължителни рискове и кризи на глобално ниво до регионални огнища на напрежение, които водят до повишено ниво на несигурност. Намалената покупателна способност и бързо променящата се лихвена политика допълнително понижават доверието на бизнеса и потребителите. Нарастващото геополитическо напрежение може да доведе до нови икономически сътресения. Прогнозира се, че развиващите се икономики ще нараснат повече от развитите икономики през годината.

Стегнаният пазар на труда продължава да стимулира растежа на номиналните заплати, като добави инфлационни рискове и натиск върху разходите на компаниите. По този начин предприятията ще се изправят пред предизвикателствата от привличането и задържането на работници, което налага необходимостта от инвестиции в човешки капитал, организационни корекции и повишаване на производителността. През последните 12 месеца се наблюдава най-бързото увеличение на лихвените проценти по федералните фондове от 1981 г. насам и най-бързото увеличение на лихвите на Европейската централна банка (ЕЦБ) от създаването на еврозоната. Очаква се икономиката на еврозоната да се свие с 0.2% през 2023 г. на фона на продължаващата енергийна криза и затягането на паричната политика. Всички погледи са насочени към потребителските цени в САЩ – които през годината се повишиха до нива от 9.1%, след което към края на годината нивата се установиха около 3%. Макроикономическата несигурност продължи да оказва влияние върху стоковите пазари, като поради по-слабото търсене на фона на глобалното икономическо забавяне през 2023 г., цените на основните енергийни, метали и селскостопански стоки следват низходяща тенденция.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

### 17. Управление на финансовия риск, продължение

#### Рискове свързани с икономически условия и макросъбития, продължение

Инвестициите в диверсификация и устойчивост на веригите за доставка на стоки ще бъдат от ключово значение за предприятията за смекчаване на рисковете, свързани с геополитическото напрежение, изменението на климата и промените в глобалното търсене през следващата 2024 г. Въпреки многото нюанси, има и някои противоположни тенденции в перспективата за 2024 г. За разлика от прогнозите за западните икономики, азиатските пазари биха могли да се възползват от възможностите за растеж, особено в Индия, които могат да възникнат от тази ситуация, тъй като Фед установи своя пиков лихвен процент и доларът се понижи. Възможно е азиатските и блискоизточните и африканските страни да отбележат по-стабилен растеж на потребителските разходи поради и растеж при повишение на търсенето.

През 2023 г. България запази инвестиционните си нива на кредитен рейтинг “Baa1” и “BBB” от Moody’s и S&P със стабилна перспектива. Международната рейтингова агенция Fitch Ratings потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България “BBB” с положителна перспектива. Агенцията споделя, че тази оценка се дължи на силната външна и фискална позиция спрямо тази на държавите със същия рейтинг, надеждната политическа рамка, свързана с членството в Европейския съюз, плюс дългогодишното функциониране на режима на паричен съвет, като това се балансира от неблагоприятната демография, която натежава върху потенциалния растеж и държавните финанси в дългосрочен план. Положителната перспектива отразява потенциала за приемане на еврото, което ще доведе до допълнителни подобрения във външните показатели.

Според публикуваните актуализирани прогнози на Международния валутен фонд за 2023-2024 г., експертите очакват глобалният растеж да спадне и да се задържи на нива от 3.0% – спрямо очакваните 3.5%. Глобалната номинална инфлация се очаква да спадне през 2023 г. като през 2024 г. да се установи на 5.2%. Предвижда се базисната (базисна) инфлация да намалява по-плавно, а прогнозите за инфлацията през 2024 г. са преразгледани нагоре.

Според обявената прогноза за 2023 г., МВФ очаква растежът на реалния БВП на България да нарасне съответно 1.7% (в сравнение с 3.4% за 2022 г.). Тенденциите за 2024 г. са ръст от около 2%.

Очакванията са БВП да нарасне с около 2% през 2024 г. на фона на все още силното частно потребление и свиващия се внос. Прогнозите са растежът на производството да се забави до 1.8% през 2024 г. и след което да се повиши до 2.6% през 2025 г.

Описаните по-горе макроикономически тенденции и предизвикателства не обхващат всички потенциални рискове.

#### Други пазарни рискове

Фондът притежава акции/дялове от конкретни емитенти и КИС, като част от стратегическия модел на портфейла.

Към 31.12.2023 г. инвестициите по справедлива стойност на тези инструменти са 62,039 хил. лв, като реалистичен сценарий може да бъде промяна в основните индекси на пазарите на акции в света с 30%, като резултатът би бил промяна на финансовия резултат с 18,612 хил. лв.

#### Информация за обезпечения и кредитен рейтинг

Общо дълговите книжа представляват 54.88% от активите, като 0.19% са обезпечени, а 54.69% необезпечени. Общо с присъден външен рейтинг са 52.90%, а останалите 1.98% са рейтинговани по вътрешна методология.

## БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ

## 17. Управление на финансовия риск, продължение

*Ликвиден риск*

Ликвиден риск възниква за Фонда, ако среща затруднения да изпълни свой финансов ангажимент изцяло и навреме.

Политика на Фонда е да се осигури по всяко време възможността наличните парични средства да са най-малко достатъчни да покрият задълженията, когато са дължими. За постигането на тази цел се поддържат наличности и еквиваленти в размер най-малко равен на изискванията за 30-45 дни.

Ръководството следи ежедневно за наличностите, а месечно с прегледа на бюджета се извършва и фина настройка, когато е необходимо.

Предвид значително по-високия размер на входящите парични потоци от изходящите, Фондът не прилага активна политика по дългосрочно синхронизиране на активите и пасивите. Все пак поддържането на необходимите парични средства за посрещане на текущите задължения, както и наличието на търгуеми ценни книжа в портфейла биха му позволили да посрещне дори и значителни, необичайни за текущата дейност задължения. На практика възможността вземания и/или задължения да се превърнат в изискуеми по-рано от падежа Фондът оценява като минимална.

В таблицата по-долу е направен анализ на пасивите на Фонда към 31 декември 2023 г., групирани по остатъчен срок до падежа.

Към 31 декември 2023 г.	До 3 месеца	Между 3 и 12 месеца	Между 1 и 2 години	Между 2 и 5 години	Над 5 години
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
<b>Финансови пасиви</b>					
Към ПОД	368	-	-	-	-
Свързани с инвестиции	-	-	-	-	-
Други пасиви	22	-	-	-	-
<b>Общо</b>	<b>390</b>	-	-	-	-

**БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ**

**17. Управление на финансовия риск, продължение**

*Ликвиден риск, продължение*

Към 31 декември 2022 г.	До 3	Между	Между	Между	Над 5
	месеца	3 и 12	1 и 2	2 и 5	години
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
<b>Финансови пасиви</b>					
Към ПОД	38	-	-	-	-
Свързани с					
инвестиции	-	-	-	-	-
Други пасиви	16	-	-	-	-
<b>Общо</b>	<b>54</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

**Регулаторен риск**

Фондът е обект на регулации, определени в КСО и в Наредби, издадени от КФН. Регулаторен риск възниква от възможността определени регулации и изисквания към инвестициите да бъдат променени, а сроковете за превеждане на дейността в съответствие с новите изисквания да са кратки. В този конкретен случай би могло да се окаже, че Фондът ще бъде принуден да се освобождава от активи и евентуално тяхната реализация да бъде затруднена при неблагоприятна конюнктура, съответно продажбите да се осъществят под справедливата стойност. Фондът отчита този риск като минимален, предвид текущото разпределение на финансовите активи, както и вероятността от такава промяна.

**Политически риск**

Предвид това, че Фондът оперира само в рамките на Република България, за него възниква концентрация от политически риск. Това е риска от значими политически промени и съществена промяна в провежданите политики и реформи, които да се отразят негативно върху дейността му.

**18. Транзакции със свързани лица**

Фондът има за свързано лице:

ПОК Доверие АД, в капацитета ѝ на компания, управляваща активите на Фонда, както и дружествата под общ контрол на дружеството-майка на ПОК Доверие (крайна контролираща компания WIENER STÄDTISCHE Versicherungsverein – Vermögensverwaltung), се считат свързани лица.

*Транзакции със свързани лица*

BGN'000	Вид транзакция	2023 г.	2022 г.
ПОК Доверие АД	Инвестиционна такса	338	-
ПОК Доверие АД	Задължения към ПОК от такси и удръжки	30	38
ПОК Доверие АД	Вземания от ПОК (такси и удръжки)	-	-
	<b>Общо</b>	<b>368</b>	<b>38</b>

## ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ДОВЕРИЕ

### **БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ**

#### **19. Очаквани задължения на Фонда към осигурени лица, пенсионери и наследници**

Пенсионноосигурително дружество, което управлява фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и изплаща пожизнени пенсии, задължително създава пенсионен резерв по ред, определен с Наредба №19 от 8 декември 2004 г. за пенсионните резерви и резервите за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии на КФН. С тези пенсионни резерви се покрива изплащането на пенсиите на лицата, преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети, поради което тяхната стойност се посочва от отговорния актюер на дружеството на база актюерско изчисление.

Съгласно изчисленията на отговорния актюер на ПОК Доверие към 31 декември 2023 г.:

- Задължението на Фонда към осигурените лица и пенсионерите със срочни пенсии е равно на сумата на средствата по индивидуалните им партии и е в размер на 175,598 хил. лв (31 декември 2022 г.: 159,309 хил. лв).
- Задълженията по другите пенсионни продукти на ДПФ Доверие са, както следва:

	<u>31.12.2023 г.</u>	<u>31.12.2022 г.</u>
	BGN'000	BGN'000
1. Налични средства по индивидуални партии	<u>292</u>	<u>277</u>
2. Задължения за:		
- пожизнени пенсии	386	466
- инвалидни пенсии	44	46
- наследствени пенсии	<u>1,307</u>	<u>1,407</u>
Общо задължения	<u>1,737</u>	<u>1,919</u>
<b>Излишък / (Недостиг) (1-2)</b>	<b><u>(1,444)</u></b>	<b><u>(1,642)</u></b>

Постигането на положителна доходност и бъдеща актуализация на изплащаните от Фонда пенсии над гарантиран в съответствие със закон или договор размер, не са гарантирани. ПОК „Доверие“ АД покрива риска от надживяване и инвестиционния риск до гарантирания по закон или договор размер на пенсията.

Заделените в отчета за финансовото състояние на ПОК „Доверие“ АД средства от пенсионния резерв за гарантиране изплащането на доходи към пенсионери на Фонда, възлизат на 1,444 хил. лв към 31 декември 2023 г. (т.е. сума, равна на недостига, изчислен по-горе).

**БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ**

**20. Условни активи и условни пасиви**

През периода Фондът няма условни активи или пасиви и няма предявени към него правни искиове.

**21. Събития след датата на отчетния период**

Няма значими събития след отчетната дата, които имат ефект върху финансовия отчет към 31 декември 2023 г.

Този финансов отчет е одобрен за издаване от Управителния съвет на дата 25 март 2024 г.

Финансовият отчет е одобрен от Управителния съвет и е подписан от негово име от:

Съставител:	Изпълнителен директор:	Изпълнителен директор:
Татяна Красиминова Колева	Мирослав Крумов Маринов	Кирил Константинов Георгиев

25 март 2024 г.